TOSTRAMS Active®

Met Turbo's en SMS Tips!
Kijk op www.tostrams.nl

Tostrams
Weekblad Technische Analyse

Inhoud

2 De markt heeft altijd gelijk.

10-STAPPENPLAN - STAP 1

3 De zijwaartse trading range.

10-STAPPENPLAN - STAP 2

4 Het koopsignaal.

10-STAPPENPLAN - STAP 3

5 Het koersdoel en de stoploss.

10-STAPPENPLAN - STAP 4/5

6 Vervolg van het koersdoel en de stoploss.

10-STAPPENPLAN - STAP 4/5

7 De opwaartse trend.

10-STAPPENPLAN - STAP 6

8 Herken de verschillende trends.

10-STAPPENPLAN - STAP 7

9 Het einde van een stijgende trend.

10-STAPPENPLAN - STAP 8

10 Het verkoopsignaal.

10-STAPPENPLAN - STAP 9

11 Discipline.

10-STAPPENPLAN - STAP 10

12 Toelichting Tostrams Active®.

TOSTRAMS ACTIVE®

SPECIAL

Uitleg van het 10-stappenplan

In deze SPECIAL legt Royce Tostrams zijn 10-stappenplan uit. In de Angelsaksische landen weet men het zo mooi samen te vatten: "If you don't know where you are going, you will never get there". De kern van het 10-stappenplan is dan ook om altijd een koersdoel te bepalen. Het 10-stappenplan is gebaseerd op "De 10 geboden van het beleggen" die in de 80-er jaren door Royce Tostrams zijn ontwikkeld.

DE BUSINESSCYCLE geeft aan hoe primarie trends op verschillende markten wordt beinvloed door de econmische cyclus. Het 10-stappenplan geeft aan wanneer en u op een van deze markten het beste koopmoment kunt bepalen. De Businesscycle en het 10-stappenplan zijn onlosmakkelijk aan elkaar verbonden.

ELKE STAP VORMT een vaste schakel in het beleggingsproces. Eerst moet een belegger zich afvragen; "In welke fase bevindt mijn aandeel zich?". Elk aandeel, obligatie, valuta of beursindex doorloopt namelijk altijd dezelfde verschillende stadia. Door te bepalen in welke fase van de totale levenscyclus van het aandeel het zich bevindt, komt de belegger er achter of het sentiment gunstig is.

VERVOLGENS LEERT U hoe de 'mannen' van de 'jongens' te onderscheiden. Beleg nooit in een markt die horizontaal beweegt, daar heeft u nu eenmaal niets te zoeken. Het tijdig herkennen van een neutrale trading range is dan ook cruciaal om niet in de valkuil terecht te komen van een immer voortkwakkelende markt. De 'neutrale' fase komt overigens wel vaak voor aan het begin van de interessante fase, de 'stijgende' trend, maar de kunst is juist om niet de eerste te zijn die te vroeg instapt. Pas na een koop-signaal komen er kansen.

OOK WORDT HET koopsignaal uitgelegd. Tostrams laat zien hoe de overgang van een neutrale naar een stijgende trend tot stand komt, dus wanneer het sentiment ten goede keert. Hij geeft tevens aan aan welke voorwaarden een koopsignaal moet voldoen. Verder be-spreekt Tostrams of en hoe interessant een aandeel is door na elk koopsignaal een koersdoel te berekenen. Uiteraard wordt ook het bepalen van de stoploss-niveaus niet vergeten. Tenslotte geeft hij aan hoe een verkoopsignaal herkend kan worden.

IN DIT 10-STAPPENPLAN gaat Tostrams stap voor stap in op het fenomeen "Trend". Een trend is eigenlijk niets anders dan het visualiseren van het sentiment. In essentie beoordeelt het slechts het koop- en verkoopgedrag van de beleggers. Hoewel technische analisten net zomin als andere analisten in staat zijn om koersen te voorspellen, kunnen zij wel het 'gedrag of het sentiment' van beleggers in kaart brengen.

DE ECONOMIE IS NIET voorspelbaar, laat staan dat we de winstontwikkelingen of de cashflow van een bedrijf exact kunnen voorspellen. Analisten kunnen een gedegen gok doen, niet meer en niet minder. Voor een belegger is het niet belangrijk om alleen de winstontwikkeling te kunnen voorspellen, hij moet ook kunnen aanvoelen of de markt hier al op heeft geanticipeerd. Dus niet de absolute winstontwikkeling is van belang als wel de perceptie van de markt. De economie en de koers zijn mijns inziens met elkaar verbonden door een enorm elastiek. Soms wordt het elastiek uitgerekt en loopt de koers niet meer in de pas met de winstontwikkeling. In dat geval reageert de markt meer op het sentiment dan op het nieuws. Wie kent niet de vreemde gewaarwording dat fantastische winstcijfers werden beloond met een dalende koers of andersom? Vast staat dat wanneer de koers niet doet wat vanuit de fundamentele prognoses verwacht mag worden, men dan op z'n hoede moet zijn. Het aandeel gaat dan over van een efficiënte en rationele koersontwikkeling naar een sentiments-gedreven markt. Het elastiek wordt dan weer opgerekt. Dat zijn de periodes waarin belangrijke trends tot stand komen of worden gebroken.

WINSTEN VORMEN SLECHTS een van de vele omgevingsfactoren die het koersverloop van een aandeel bepalen. Andere belangrijke invloedsfactoren zijn: renteontwikkeling, conjunctuurcyclus en politieke of economische (in-)stabiliteit. Geen enkel individu is in staat om al deze factoren in één keer correct in te schatten. De enige die altijd het juiste antwoord weet, is de markt. Stap 1 is dan ook het volgende te erkennen: "De markt heeft altijd gelijk, ook al heeft de markt ongelijk". Een belegger moet respect hebben voor de markt. Technische analyse is ontstaan uit respect voor de markt. Veel succes met het stappenplan!

Royce Tostrams, hoofdredacteur.

STAP 1: DE MARKT HEEFT ALTIJD GELIJK

In het eerste onderdeel van het 10-stappenplan bespreken we de uitgangspunten van technische analyse. Daarbij gaan we er vanuit dat al het nieuws in de koers wordt verdisconteerd en dat de markt altijd gelijk heeft. Ook bewegen koersen niet chaotisch, zoals vaak wordt verondersteld, maar in trends. Deze trends doorlopen bovendien altijd dezelfde stadia. Derhalve is het voor elke belegger van belang te weten in welke fase van de koerscyclus een aandeel zich bevindt.

De markt heeft altijd gelijk

De grondlegger van de moderne Technische Analyse, Charles Dow, heeft ruim 100 jaar geleden veel onderzoek gedaan naar koersgedrag op financiële markten. Zijn principes vormen nog steeds de belangrijkste pijlers van de Technische Analyse. Belangrijk is dat wij nog steeds zijn belangrijkste uitgangspunt onderschrijven en dat is dat de markt altijd gelijk heeft.

Transparante methode

Moderne Technische Analyse maakt nog steeds gebruik van de regels die op basis van de principes van Charles Dow zijn ontwikkeld en later zijn verfijnd. Technische Analyse is eigenlijk een zeer objectieve methode waarmee men aan- of verkoopbeslissingen kan vaststellen.
Het 10-stappenplan is gebaseerd op het verzamelen van bewijslast. Hoe meer signalen elkaar bevestigen, des te meer bewijs is er voor een te nemen beleggingsbeslissing.

Die signalen worden ontleend aan de volgende indicatoren:

- Steun en weerstand
- Trendlijnen en trendkanalen
- Koerspatronen
- Volumes

In dit 10-stappenplan baseren we ons nog steeds op de bevindingen van Charles Dow:

· Het nieuws is reeds geheel in de koersen ingeprijsd. Beleggers lopen ook vooruit op toekomstige ontwikkelingen. In de koers zitten dus tevens de toekomstverwachtingen van de markt.
· Koersen bewegen zich trendmatig. Elke trend kent diverse fases: de vlakke, de stijgende en de dalende fase. Deze fases worden ook wel stadia genoemd. Belangrijk is om elke fase van de koerscyclus in een zo vroeg mogelijk stadium te herkennen.
· De geschiedenis herhaalt zich, want op grafieken komen steeds weer dezelfde koerspatronen voor. Al deze koerspatronen zijn in kaart gebracht en hebben elk hun eigen betekenis.

In de grafiek hieronder is de koerscyclus van een aandeel weergegeven in vier verschillende fases. Als belegger is het altijd belangrijk om na te gaan in welke fase het aandeel zich bevindt. Vanuit die positie kun je dan bepalen hoe je moet handelen. Wij herkennen 4 verschillende fases:
Fase I: De bodem. Dit is de fase waarin een aandeel zijwaarts beweegt. Hier heeft een belegger nog niets te zoeken, maar echt negatief oogt het beeld niet. Advies: aan de zijlijn volgen we dit aandeel met interesse.
Fase II: De stijgende trend. Dit is de fase waar elke belegger van droomt. De koersen stijgen steeds hoger, hetgeen op de grafiek tot uitdrukking komt in een patroon met hogere toppen en bodems. Advies: instappen en vasthouden.
Fase III: De consolidatie die volgt op een stijging. In deze fase is de stijgende trend voorbij, maar hoeft men nog niet onmiddellijk uit te stappen. De grafiek geeft horizontale toppen en bodems. Advies: vasthouden, met de vinger aan de pols.
Fase IV: De dalende trend. De nachtmerrie voor elke belegger. De koersen dalen steeds verder en er lijkt geen einde aan te komen. De grafiek laat steeds lagere toppen en bodems zien. Advies: uitstappen en afblijven.

Royce tostrams over Stap 1:

Omdat ik vind dat de markt altijd gelijk heeft, is het voor elke belegger van belang te weten in welke fase van de koerscyclus een aandeel zich bevindt. Voorkom wel dat je niet de eerste bent.

DE KOERSCYCLUS

Elk aandeel, valuta of obligatie volgt, op een enkele uitzondering na, altijd dezelfde golfbeweging. In deze grafiek is de koerscyclus van een aandeel weergegeven in vier verschillende fases. Als belegger is het altijd belangrijk om na te gaan in welke fase het aandeel zich bevindt. Vanuit die positie kun je dan bepalen hoe je moet handelen. Zo is het verstandig nooit tegen de trend in te handelen. Dan is er de meeste kans om verlies te vermijden

© Bron: www.tostrams.nl

Het 10-stappenplan richt zich op beleggers die op praktische wijze gebruik willen maken van trends bij hun beleggingsbeslissingen. Met dit 10-stappenplan geven wij informatie over de belangrijkste stappen die door de technische analist wordt gebruikt. Een waarschuwing is wel op z'n plaats. Technische Analyse is verre van perfect, biedt nooit 100% garantie en kent net als elke andere beleggingsmethode haar beperkingen en falen. Elke eventuele verwachting dat door middel van het 10-stappenplan risicoloos maximale winsten zijn te behalen is, bij voorbaat, onterecht. Het 10-stappenplan kan wel veel betekenen voor de belegger die bereid is om een paar eenvoudige regels gedisciplineerd en consequent toe te passen. Door middel van het 10-stappenplan maken wij u bekend met begrippen als steun, weerstand, koopsignalen en trends.

STAP 2: DE ZIJWAARTSE TRADING RANGE

DE TRADING RANGE (FASE II)

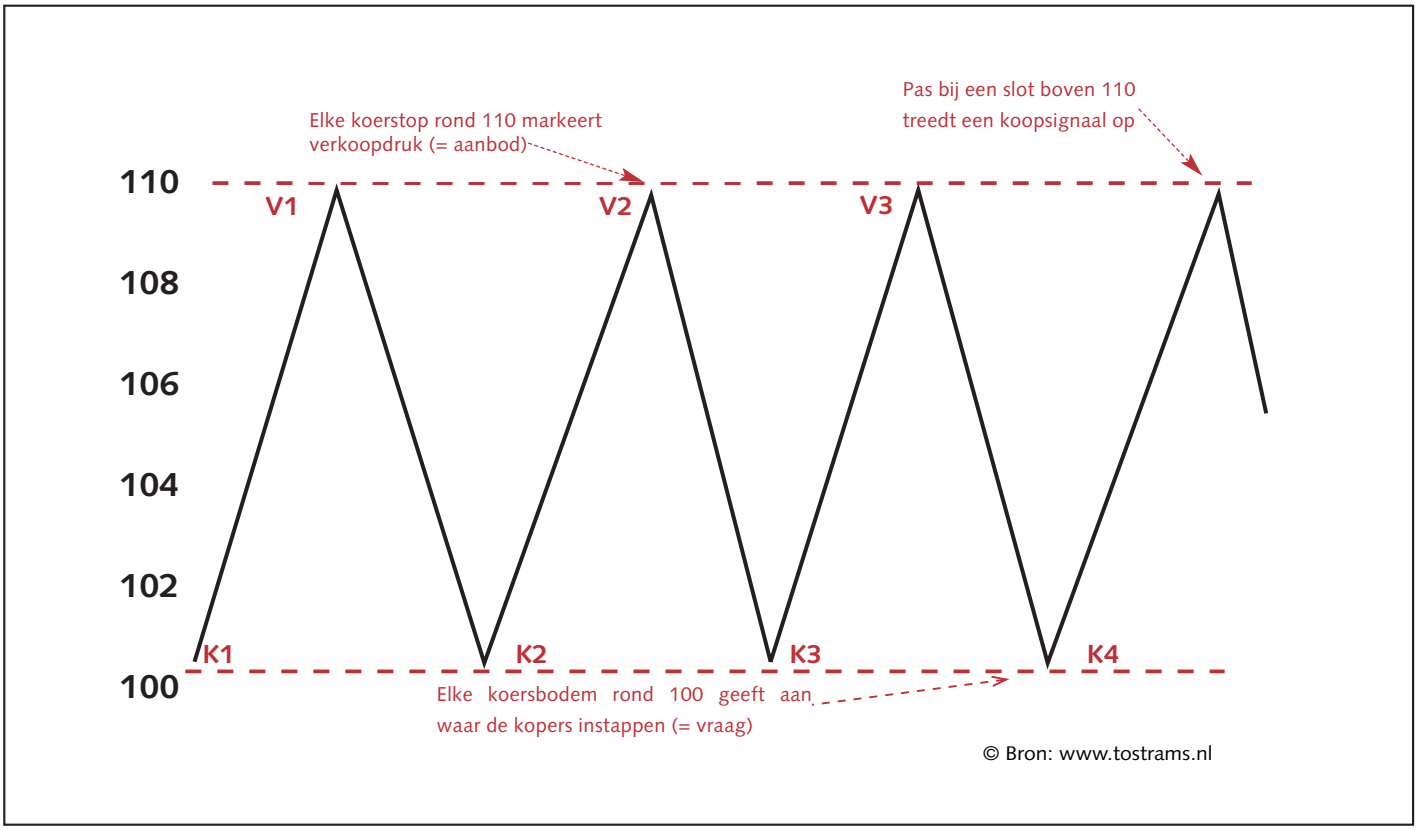

Stap 2: de trading range

Stel: U koopt een pakket aandelen van het fonds XYZ op een koers van € 100 (K1). Binnen enkele weken stijgt de koers tot € 110 en u besluit alle aandelen te verkopen en de winst te verzilveren. Andere beleggers verkopen eveneens en het aandeel zakt langzaam terug. De top op de grafiek bij het koersniveau € 110 (V1) geeft aan waar is uitgestapt. Nadat de koers is teruggevallen tot € 100 wordt opnieuw besloten een pakket aandelen op de beurs te kopen. Uw buurman, aan wie op een verjaardagsfeestje dit verhaal is verteld, doet ook mee en koopt rond de € 100 wat aandelen XYZ. Bovendien seint hij een paar collega's in hetzelfde te doen. Al deze beleggers samen zorgen er enerzijds voor dat zich rond € 100 bij K2 een bodem vormt en anderzijds dat de koers snel oploopt tot € 110. Als er bij het betreffende aandeel XYZ geen nieuws van betekenis naar buiten komt, besluit u opnieuw al uw aandelen te verkopen rond € 110. Uw buurman en zijn collega's doen hetzelfde. Door de verkoopdruk stijgt het aandeel niet verder. XYZ begint zelfs te dalen vanaf dezelfde niveaus waar een vorige top rond € 110 is gevormd en zakt terug richting € 100. De daaropvolgende maanden zijn er nog enkele malen winstgevende transacties mogelijk door steeds op de correcties rond € 100 te kopen en op kleine rallies tot € 110 te verkopen. De perfecte trading range wordt gevormd. Ondertussen komt belegger Jansen in zicht. Jansen heeft al enige tijd een flinke portefeuille van de aandelen XYZ in huis, waar hij graag vanaf wil. Hij heeft derhalve een doorlopende verkooplimiet in de markt liggen op € 115. Als dit te hoog blijkt, verlaagt Jansen bij V1 de limiet naar € 113. Wederom wordt de limiet niet gehaald en Jansen legt daarna bij V2 een nieuwe verkoopopdracht in op € 111. Ook deze wordt niet gehaald en tenslotte kiest Jansen eieren voor zijn geld en stoot bij V3 het gehele pakket af tegen € 109.

Conclusie

Uit de grafiek zou men de volgende conclusies kunnen trekken: het korte termijn gedrag van deze beleggers wordt goed op de grafiek weergegeven. Noch de kopers noch de verkopers zijn bij machte om de koers buiten de range van € 100-110 te drukken. Tussen deze twee niveaus is thans een zijwaarts koerspatroon zichtbaar, gemarkeerd door de koersbodems K1, K2, K3, K4 en de koerstoppen V1, V2, V3, V4. Per saldo zijn vraag en aanbod blijkbaar in evenwicht. Zonder nieuwe feiten zou elke rally richting € 110 op weerstand kunnen stuiten. Hoewel ons niets van de financiële achtergronden van XYZ bekend is, wordt wel duidelijk dat de beleggers de 'fundamentals' van het bedrijf op dit moment neutraal waarderen. Elke koerstop geeft aan waar het aanbod de vraag tijdelijk overtrof. Een koerstop weerspiegelt dus het niveau waar verkocht wordt. Rond dat niveau ligt dus (tijdelijk) een weerstandsgrens. Het feit dat er meerdere koerstoppen rond € 110 zijn gevormd, geeft aan dat er steeds meer of vaker is verkocht. De weerstand werd eerst bij V1 gevormd en later bij V2, V3 en V4.

Royce tostrams over Stap 2:

In een neutrale of zijwaartse fase heeft een lange termijn belegger helemaal niets te zoeken. Een dergelijke fase zou wel voor de korte termijn belegger of de trader interessant kunnen zijn, mits de ruimte tussen steun en weerstand voldoende is. In deze horizontale fase zou een korte termijn belegger of een trader korte ritjes kunnen maken door steeds in te stappen rond de steun en vervolgens mee te liften voor een korte rit naar de weerstand, waar weer verkocht wordt.

STAP 3: HET KOOPSIGNAAL

De richting van een koerspatroon op de grafiek wordt bepaald door het koop- en verkoopgedrag van de beleggers. Breekt XYZ boven voorgaande koerstoppen, dan treedt een koopsignaal op. Het wordt tijd om in te stappen.

Koopsignaal

Stel: het beursfonds XYZ maakt een zeer positief bericht bekend (bijvoorbeeld een enorme stijging van de winst) waardoor de koers tot € 115 stijgt. De vraag/aanbodverhoudingen zullen dan drastisch omslaan. Enkel het feit dat de koers erin slaagt boven de oude toppen € 110 uit te breken (punt X op de grafiek), geeft al aan dat er van weerstand op dat niveau geen sprake meer is. Een opwaartse doorbraak van de koers boven een of meer oude toppen geeft, technisch bezien, doorgaans een koopsignaal aan. Hoe meer toppen uit het verleden worden gebroken, des te sterker is het signaal. De beleggers die in de voormalige zijwaartse bandbreedte steeds succesvol konden 'traden' tussen steun op € 100 en weerstand rond € 110, zullen zich op twee manieren aan de nieuwe situatie kunnen aanpassen. Enerzijds door niet meer rond € 110 te verkopen, anderzijds door juist op dat niveau (bij) te kopen. In beide gevallen wordt de uitbraak versterkt. De verkopers van vroeger worden de kopers van morgen. Meteen na de uitbraak berekenen we een koersdoel (stap 4).

Een opwaartse uitbraak uit een zijwaarts koerspatroon genereert een koopsignaal, mits aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan. In dat geval is de kans groot dat er een periode van koersstijgingen volgt. Om de betrouwbaarheid van een koopsignaal te kunnen registreren, wordt altijd de ´triple rule' (de regel van drie) toegepast. Ten eerste moet het uitbraakniveau X met minstens 3% worden overschreden, ook moet de koers minimaal 3 dagen boven X weten stand te houden en bovendien moet de beursomzet tijdens de uitbraak minimaal 33% boven het gemiddelde van de voorgaande periode liggen. De eerste voorwaarde maakt het koopsignaal objectief. De tweede voorwaarde, minimaal drie slotkoersen boven het uitbraakpunt, voorkomt dat men te snel reageert als de koers maar even buiten de trading range beweegt en meteen daarop terugvalt. In zo´n geval is het koopsignaal volstrekt waardeloos. Kleine nietszeggende uitbraakjes, de zogenaamde 'failures' of 'false moves', mag men dus negeren. Uit de derde voorwaarde, de fors hogere omzetten, moet blijken dat de markt massaal stukken aan het kopen is. Ik ben altijd zeer argwanend indien een koopsignaal niet aan de ´triple rule´ voldoet. Uit statistisch onderzoek blijkt dat na een 'false move' de kans zeer groot is dat de koers weer helemaal terugvalt

False Move

Indien de koers na een uitbraak boven een of meerdere voorgaande toppen weer terugvalt tot onder die toppen, dan geldt het koopsignaal niet meer. Men noemt dit een 'false move'. Deze vergissing van de markt komt in ongeveer 2 van de 10 gevallen voor. Houd altijd goed een vinger aan de pols, want elk technisch signaal kent zijn falen en beperkingen. Er bestaat nu eenmaal geen 'holy grail' die 100% garanties biedt.

Triple Rule

De regel van drie (triple rule) bij een uitbraak boven een vorige koerstop:

a) Weerstand moet met minimaal 3% worden overschreden
b) Meer dan 3 dagen boven het uitbraakpunt
c) Omzet moet minimaal 33% hoger liggen.

Royce tostrams over Stap 3:

Zodra de koers boven een of meerdere voorgaande toppen breekt, mag men dit aandeel met kopersogen gaan volgen. Een koopsignaal treedt op mits aan de voorwaarden van de Triple Rule wordt voldaan. Kijk wel eerst of er voldoende opwaarts potentieel is.

HET KOOPSIGNAAL (FASE II BEGINT)

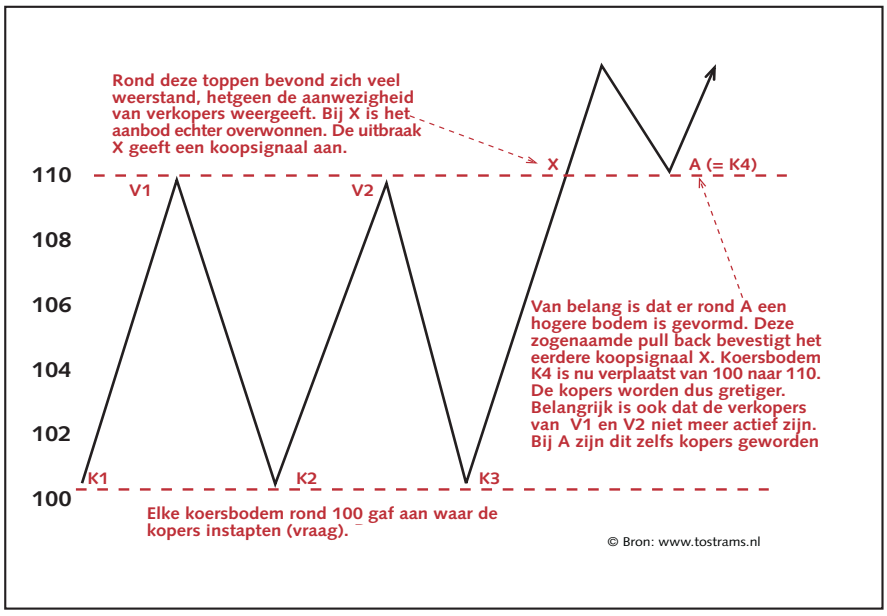

STAP 4 EN 5: HET KOERSDOEL EN DE STOPLOSS

Er zijn diverse methoden om een koersdoel te berekenen. De eerste is een vuistregel voor de korte termijn, gebaseerd op de 'pendulum swing' methode. Een andere is een statistische benadering gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek. Deze is meer geschikt om een lange termijn koersdoel te berekenen. Tenslotte kunnen we ook gewoon op de grafiek kijken en aan de hand van historische niveaus uitrekenen waar de koers heen kan.

Pendulum Swing

Als vuistregel voor de korte termijn geldt dat de koersstijging die volgt op de uitbraak uit de trading range, grofweg even groot is als de hoogte van de range (110 - 100 = 10, vervolgens; 110 + 10 = 120). Bij het aandeel XYZ kan op basis van deze zogenaamde 'pendulum swing' methode dus een koersdoel van € 120 berekend worden. Stel: de koers stijgt inderdaad tot € 120 (op de grafiek gemarkeerd bij C), waarna forse winstnemingen optreden. Bij voldoende aanbod zal rond € 120 een nieuwe koerstop worden neergezet. De ervaring leert dat de beleggers die de aanvankelijke uitbraak en het technische koopsignaal boven € 110 gemist hebben, alsnog zullen instappen indien de koers tot € 110 terugvalt tot D. Bij voldoende vraag zal zich dan boven die vroegere weerstand de nieuwe bodem vormen. Het is altijd een teken van kracht indien bodem D rond of 'boven' top B wordt gevormd. Een terugval tot aan de oude weerstand noemt men een ***pull back***. Zodra dit gebeurt, ontstaat rond € 110 de nieuwe steungrens. Het is een teken van kracht indien bodem D ver boven top B wordt gevormd. Indien bodem D niet boven maar onder top B gevormd zou worden, is dit een teken van potentiële zwakte. Weerstand en steun zijn dan van rol verwisseld. Het technische adagium luidt dan ook 'old resistance becoming new support'. Wellicht ten overvloede, van evenwicht tussen vraag en aanbod is dan geen sprake meer. Na het koopsignaal lijkt dus een nieuwe fase in het koersverloop te beginnen. De laatste top C ligt immers boven de vorige top (B), terwijl de laatste potentiële bodem (D) ook boven de vorige bodem (A) ligt. De markt verandert van 'trading' (richtingloos) naar 'trending' (duidelijke richting). Fase II begint.

Statistische methode

Een opwaartse uitbraak uit een zijwaarts koerspatroon genereert een koopsignaal. Daarna is de kans groot dat er een periode van koersstijgingen gaat volgen. Voor het bepalen van een lange termijn koersdoel hanteren we de statistische benadering. Hieronder volgt de statistische methode. Een koopsignaal krijgt meer belang naarmate een groter aantal toppen wordt gebroken (zie tabel hieronder). De koersstijging die volgt op de doorbraak van drie toppen is kleiner dan die van twee toppen. Daar staat tegenover dat het koerspotentieel veel sneller (binnen 7 in plaats van 11 maanden) wordt behaald. Bovendien wordt dit potentieel vaker behaald, namelijk bij een doorbraak van drie toppen in 91% van alle gevallen en bij een doorbraak van twee toppen in 83% van alle gevallen. Zie tabel hieronder.

Statistische methode

Aantal toppen gebroken	Omvang van de stijging	Kans op stijging	Duur van de stijging
2 toppen	38%	83%	11 maanden
3 toppen	29%	91%	7 maanden

Royce tostrams hierover:

Voldoet een uitbraak aan de voorwaarden van de Triple Rule, bereken vervolgens dan of er voldoende opwaarts potentieel is om posities te rechtvaardigen. Bovendien zijn er meestal twee kansen. De eerste is tijdens of vlak na de uitbraak (het koopsignaal), de tweede volgt op de terugval (pull back). In circa 80% van alle gevallen keert de koers nog eenmaal terug naar het uitbraakpunt en is er dus een tweede instapkans.

PENDULUM SWING (A - B = D - C)

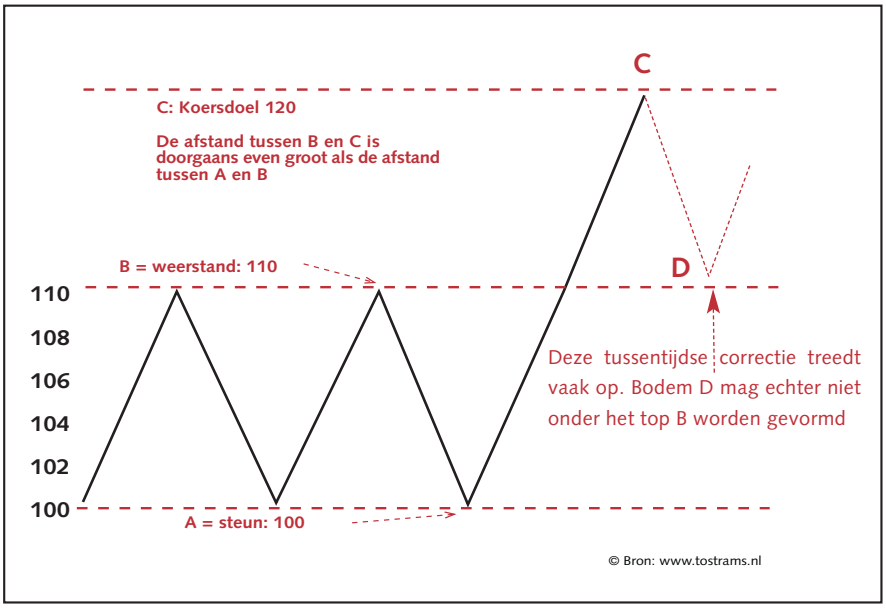

STAP 4 EN 5: HET KOERSDOEL EN DE STOPLOSS

Referentiepunten
Een andere methode is om op de grafiek te zoeken naar referentiepunten. Indien de koers in het verleden een belangrijke top heeft gevormd rond een bepaald niveau, dan zal datzelfde niveau daarna ook als weerstand fungeren.

Stap 5: Stoploss-niveaus
Indien om wat voor reden dan ook de koers tijdens de pull back te ver onder het uitbraakpunt (A) zou terugzakken, dan verliest het koopsignaal onmiddellijk aan kracht en geldigheid. De afwezigheid van kopers indiceert dat er onvoldoende steun is om de koersen op te vangen. Soms zakt de koers weer terug tot aan de onderkant van de oude trading range rond € 100. Maar vaak veroorzaakt een dergelijke 'false move' (valse beweging) zoveel teleurstelling onder de beleggers, dat er extra verkoopdruk optreedt en de koersen verder dalen. Er ontstaat dan een nieuwe neerwaartse trend. Een belegger die de aandelen koopt in de uitbraak (tijdens het koopsignaal) of na de terugval tot het uitbraakpunt (tijdens de pull back), moet altijd onmiddellijk de stoploss-niveaus bepalen. Deze stoploss-niveaus kunnen het best rond de laatste bodem gevormd worden. Indien deze te ver weg ligt, dan kan de stoploss het beste zo'n 3% tot 5% onder het uitbraakpunt € 110 (X) geplaatst worden.

REFERENTIEPUNTEN

In dit voorbeeld zien we in het verleden duidelijke referentiepunten. Het uiteindelijke koersdoel is het niveau van april rond 65. Er bevinden zich echter ook tussenliggende koersdoelen rond 57 en 58,50, gevormd door de toppen van mei 2006. De koersdoelen rond 57 en 58,50 zijn binnen twee weken behaald. Het koersdoel van 65 wordt binnen 10 weken bereikt

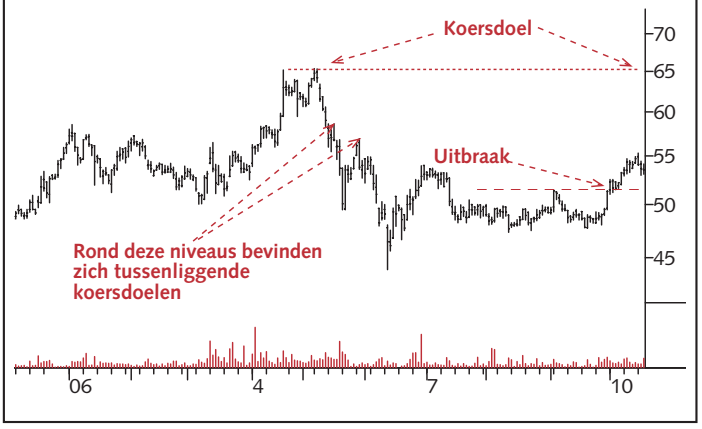

Royce tostrams over Stap 4 en 5:
Een koersdoel kan 'berekend' worden. De 'pendulum swing' methode is meer geschikt voor de korte termijn. Voor het bepalen van een lange termijn koersdoel gebruik ik vaak de statistische benadering. Een koersdoel kan ook 'gevonden' worden. In dat geval wordt een koersdoel bepaald door oude referentiepunten op te zoeken. Indien in het verleden op een bepaald niveau een belangrijke weerstand is gevormd, dan kan dat niveau ook in de toekomst voor koersdruk zorgen. Belangrijk is om na aankoop meteen een stoploss-niveau te bepalen, het liefst in de buurt van de laatste koersbodem. Dit voorkomt grote missers.
Regel 1: Beleg nooit zonder een stoploss.
Regel 2: Vergeet nooit regel 1.

DE STOPLOSS

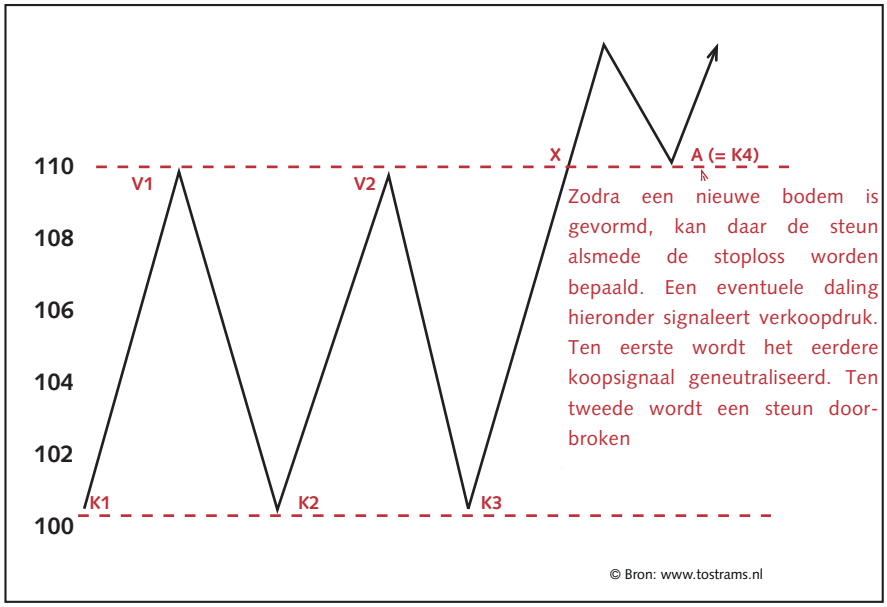

STAP 6: DE OPWAARTSE TREND

We volgen nog steeds de uitbraak en het begin van fase II. Een koopsignaal wordt bevestigd indien bij een eventuele terugval (de zogenaamde pull back) de koers daarna niet meer onder het uitbraakpunt wegzakt. Dit koerspatroon kondigt vrijwel altijd het begin van fase II in het koersverloop, de uptrend, aan. Na een opwaartse uitbraak uit een trading range kan men maar een ding doen; kopen. Let wel op de triple rule.

De uptrend

Meestal valt de koers na een uitbraak nog éénmaal terug naar A voordat de grote stijging inzet. Deze pull back bevestigt de uitbraak en biedt de laatste kans om nog relatief goedkoop in te stappen. Een voorzichtige belegger zou de ene helft van zijn haussepositie op de uitbraak (punt X) kunnen kopen. De andere helft van het gewenste belang zou hij kunnen innemen in de pull back bij a1. Dit koerspatroon treedt vrijwel altijd aan het begin van fase II. Let overigens wel goed op: hoe kleiner de pull back, des te groter is de stijging die erop volgt. De uptrend (fase II) zet pas in indien zich na de hogere koerstop (B) ook een eerste hogere bodem (A) ontwikkelt boven het uitbraakpunt X. Bedenk dat in een stijgende trend de markt altijd twee stappen voorwaarts wil zetten en maar één stap achterwaarts. De kopers zullen dan tegen elkaar moeten opbieden en zodra de koers daarna boven top (B) uitbreekt, treedt een nieuw koopsignaal op. Indien de volgende bodem zich dan ook op of boven B vormt (punt C), wordt fase II bevestigd. De oude weerstand B wordt de nieuwe steun. Top B en bodem C moeten rond hetzelfde niveau liggen. In een opwaartse trend zullen alle nieuwe toppen steeds hoger komen te liggen. Het is ideaal indien de bodems steeds rond of boven de vorige toppen komen te liggen. Meteen bij de uitbraak boven B kan dus al bepaald worden waar bodem C waarschijnlijk komt te liggen. Dit is ook handig bij het bepalen van het niveau waar de nieuwe stoploss moet worden gelegd. Naarmate de tijd vordert, zal de hausse in het aandeel door meer en meer beleggers worden opgemerkt. De potentiële kopers zullen zich dan ook steeds gretiger (moeten) opstellen. De verkopers daarentegen kunnen rustig achterover leunen en biedprijzen afwachten. Op de grafiek wordt dit gretige koopgedrag van de beleggers via de contouren van een uptrend steeds duidelijker zichtbaar. Wellicht ten overvloede; bij elke opwaartse doorbraak boven een vorige top wordt de bestaande uptrend bevestigd. Een actieve belegger kan aan elke doorbraak van de koers boven een voorgaande piek een nieuw signaal ontlenen om te kopen. Bovendien is een uptrend na elke correctie koopwaardig, zolang deze correctie een nieuwe hogere bodem vormt. Voor de lange termijn belegger ligt het beste instapmoment uiteraard bij het verlaten van de trading range (bandbreedte) bij € 110. Een agressieve korte termijn trader zou in een reeds bestaande opwaartse trend bij elke uitbraak boven een vorige top kunnen (bij-) kopen. Een voordeel voor deze trader is dat meteen bij de uitbraak al voorspeld kan worden dat de volgende bodem op of rond het uitbraakpunt komt te liggen. Het niveau van de bodems A, C en E kan men met vrij grote waarschijnlijkheid al tijdens de doorbraak van de respectievelijke toppen X, B en D voorspellen. Met deze methode kan men dus meteen na elke doorbraak een nieuwe stoploss bepalen.

FORS HOGERE BODEM

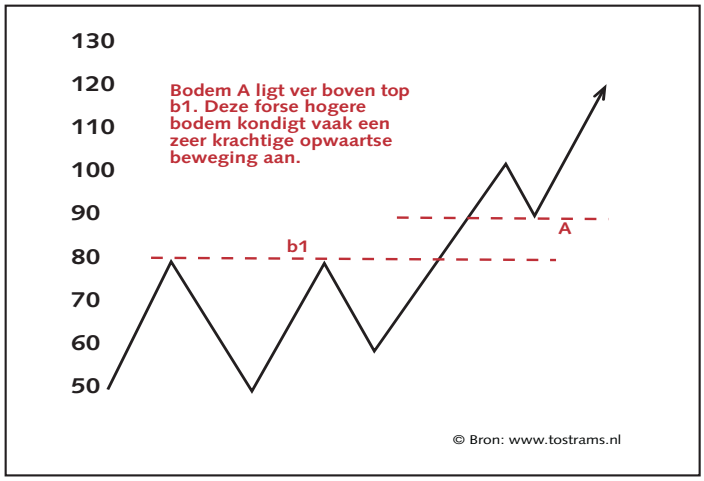

OPWAARTSE TREND (FASE II)

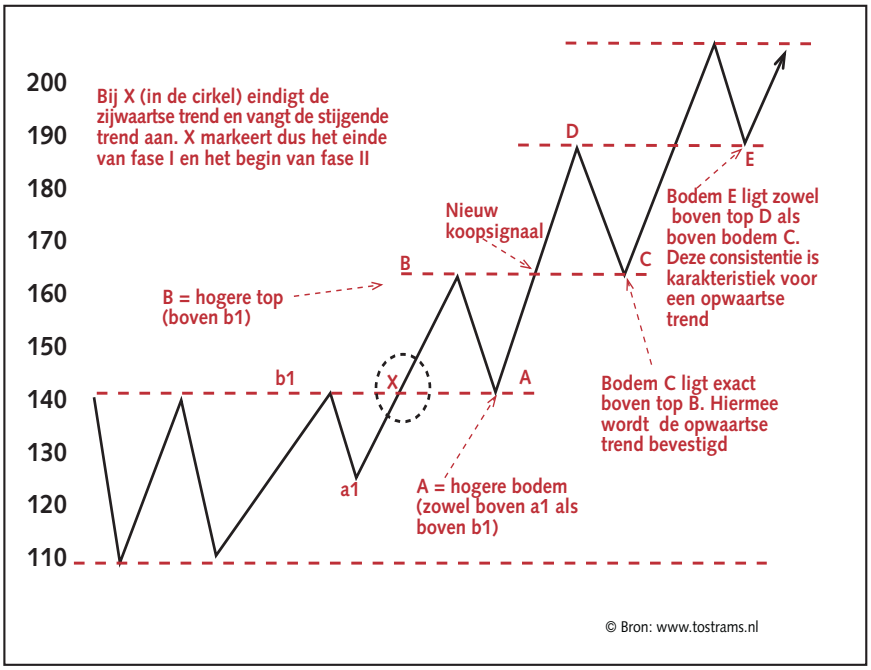

Royce tostrams over Stap 6:
Zolang een opwaartse trend intact blijft, zal ik posities aanhouden. Ik hanteer als vuistregel dat ik altijd instap (koop) op het moment van de uitbraak of op de pull back. Daarna niet meer. De agressieve belegger/trader zou binnen een bestaande trend echter ook op elke uitbraak kunnen (bij-) kopen. Belangrijk is dan wel dat u het stoploss-niveau met de trend meebeweegt.

STAP 7: HERKEN DE VERSCHILLENDE TRENDS

Op de grafiek is een uptrend altijd herkenbaar aan de opeenvolgende hogere koerstoppen en hogere koersbodems. Elke keer wanneer de koers boven een vorige top uitstijgt, wordt de weerstand rond het niveau van die vorige top gebroken en treedt er een technisch koopsignaal op. In een stijgende trend is elke koerscorrectie koopwaardig zolang deze een nieuwe hogere bodem vormt.

Deze regels kunnen overigens niet zonder meer worden toegepast, want de ene stijgende trend is soms sterker dan de andere. In stap 7 zullen we nader ingaan op de verschillende vormen waarin uptrends kunnen voorkomen. Het beste voorbeeld kan men op de beurs zelf vinden. Wanneer men de koersperformance van verschillende fondsen met stijgende trends tegen het licht houdt, dan vallen de zeer grote verschillen meteen op. We nemen als voorbeeld twee verschillende fondsen die in een opwaartse trend bewegen. Hoewel beide fondsen technisch bezien in een opwaartse trend verkeren, blijkt het ene aandeel vaak meer winst te kunnen genereren dan het andere. Zo boekt aandeel Y in een uptrend een koerswinst van ruim 20%. Aandeel X, eveneens technisch bezien in een uptrend, komt in dezelfde periode niet verder dan een koerswinst van 15%. Y blijkt in dezelfde periode veel sterkere trendkarakteristieken te hebben gehad dan X. Het verschil zit in de kracht of intensiteit van de trend. Het kan dus de moeite lonen om alleen die fondsen in portefeuille te selecteren met de sterkste trendkarakteristieken. Een belegger die zijn kapitaal optimaal wil laten renderen, moet dus ook nog de mannen van de jongens zien te scheiden door onderscheid te maken tussen sterke en zwakke uptrends. Onderzoek toont aan dat de meeste uptrends in drie verschillende categorieën voorkomen, te weten; type A (sterk), type B (goed) en type C (zwak).

Money-maker

De uptrend type A is een echte money-maker, het aandeel van onze dromen waarmee we op verjaardagsfeestjes voor de dag durven te komen. Bij uptrend type A valt op dat de correcties verhoudingsgewijs zeer beperkt zijn. Op de grafiek zien we er een fraai voorbeeld van. De stijging van € 125 tot € 145 wordt gevolgd door een correctie tot € 140. Op de stijging tot € 160 volgt slechts een daling tot € 155. In de correcties werd steeds dus maar een kwart van de voorgaande koersstijging ingeleverd, het zogenaamde retracementspercentage. Bij een uptrend type A bedraagt het correctiepercentage nooit meer dan 35%. Men zou kunnen concluderen dat de beleggers blijkbaar het geduld niet kunnen opbrengen om een grotere correctie af te wachten. Het meest duidelijke kenmerk van een uptrend type A is de flinke ruimte die op de grafiek zichtbaar wordt tussen de oude top en de nieuwe bodem.

Ook met de uptrend type B kan men geld verdienen. Op de grafiek zien we eveneens stijgingen van circa 20 punten (van € 120 tot € 140, van € 130 naar € 150, enz.), maar met het verschil dat het correctiepercentage nu circa 50% bedraagt (correctie van 10 punten). Belangrijkste technische kenmerk bij een uptrend type B is dat de correctiebodems steeds exact op de niveaus van de voorgaande toppen liggen. Deze variant van de uptrend, met een retracementspercentage van 50%, komt vrij vaak voor.

Over een uptrend type C kan men tijdens feestjes maar beter de mond houden, want het is de zwakste van het trio. Op de derde grafiek zien we bij uptrend type C eveneens stijgingen van circa € 20, maar nu gevolgd door correcties waarbij elke keer tot ongeveer 75% van de voorgaande beweging wordt ingeleverd. Het kenmerk van deze zwakke variant van een opwaartse trend is dat de correctiebodems steeds onder het niveau van de voorgaande toppen liggen.

TRENDKARAKTERISTIEKEN

Karakteristieken	Type A	Type B	Type C
Correctie-percentage	25% tot 35%	45% tot 50%	65% tot 75%
Verschil in koers-performance	110-170=55%	110-150=36%	110-130=18%
Bodems < of > vorige toppen	Bodems ver boven oude toppen	Bodems raken oude toppen	Bodems onder toppen
Koopmomenten	Bij doorbraak vorige top	Bij doorbraak en pull back	Alleen onder in de trend
Koopwaardigheid	Zeer koopwaardig	Koopwaardig	Niet
Volume	Stijgt bij uitbraak	Goed	Matig
Trendlijn als steun	Ja	Ja	Ja
Stoploss-niveau	3% onder vorige top	3% onder uitbraakpunt	3% onder laatste bodem

Royce tostrams over Stap 7:
Het kan lonend zijn om onderscheid te maken tussen sterke en zwakke trends. Indien bij correcties elke keer minder dan respectievelijk 30 tot 50% van de voorgaande beweging wordt ingeleverd, is er sprake van een zeer sterke tot sterke opwaartse trend.

UPTREND TYPE A (STERK)

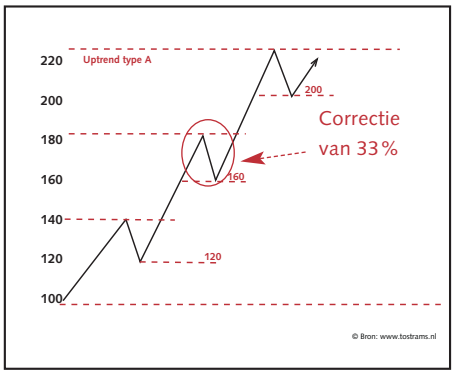

UPTREND TYPE B (GOED)

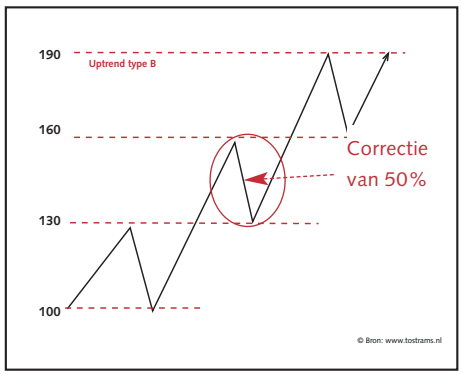

UPTREND TYPE C (ZWAK)

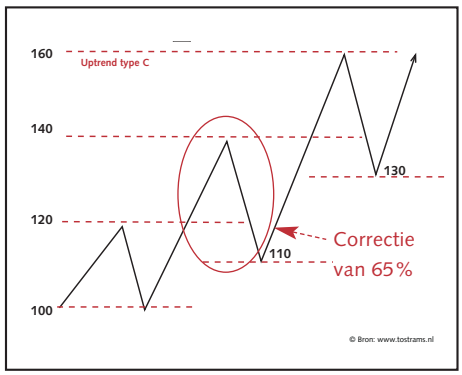

STAP 8: HET EINDE VAN EEN STIJGENDE TREND

We hebben reeds gezien hoe een trend herkend kan worden aan opeenvolgende toppen en bodems. Er schuilt veel waarheid in het oude gezegde dat één blik op een grafiek vaak meer vertelt dan duizend jaarverslagen. In stap 8 gaan we in op de fase waarin de top van de koers gevormd wordt: 'hoe kan men charttechnisch het einde van de trend zo vroeg mogelijk vaststellen?'

Een stevige trend komt vrijwel nooit plotseling van de ene op de andere dag tot stilstand. Meestal worden in het proces van een trendomkeer twee aparte fases onderscheiden. Technisch stellen we altijd eerst vast of er sprake is van topvorming en daarna pas de trendomkeer. Wie te snel tot de conclusie komt dat een trend is gedraaid van stijgend naar dalend, zou onnodig winst kunnen mislopen. Een oceaanstomer die van richting wil veranderen, moet ook eerst vaart verminderen, dan langzaam bijdraaien en pas daarna kan de nieuwe richting worden gekozen. Op de beurs moeten ook eerst vraag en aanbod met elkaar in evenwicht komen, waardoor de stijging zijn snelheid (=momentum) verliest en een belangrijke trendlijn kan worden gebroken. Deze technische signalen geven het einde van de trend aan, alsmede het begin van een zijwaartse consolidatie.

De dubbele top

Vaak pas nadat de koers al meerdere hogere bodems heeft gevormd, wordt het aandeel door het grote publiek ontdekt. Dat is ook de periode waarin de beleggers steeds enthousiaster worden omdat het nieuws steeds beter wordt. De kopers blijven in de meerderheid, maar het ideale koopmoment, de opwaartse uitbraak uit de trading range, is echter al lang achter de rug. Voor nieuwe posities is het dus te laat, maar het aandeel kan wel worden aangehouden. In deze fase komt eens het moment dat de koers er plotseling niet meer in slaagt (de weerstand van) een vorige koerstop te breken. Aan de ene kant zullen de kopers, opgewonden door het fraaie nieuws, nog steeds stevig bijkopen. Maar aan de andere kant zullen de verkopers, die al veel eerder waren ingestapt, van de opgewonden stemming gebruik maken om hun winsten te verzilveren. De stukken gaan dan over van sterke in zwakke handen. De grafiek maakt goed zichtbaar wanneer er plotseling veel winstnemingen optreden op het niveau van de vorige koerspiek T1. Het plotseling optreden van weerstand rond een vorige koerstop is vaak het eerste signaal dat aangeeft dat de haussefase ten einde loopt. We noemen dit proces 'topvorming'. Koerstop T2 vormt zich niet meer 'boven' T1. De trend komt hier tot stilstand.

Het verkoopsignaal

Van een verkoopsignaal is pas sprake indien de koers, begeleid door hoge beursomzetten, onder een of meer vorige bodems (B3 of B4) breekt. Het specifieke omzetverloop is erg belangrijk, want de ervaring leert dat de kracht van een signaal toeneemt naarmate het begeleid wordt door hogere corresponderende omzetten.

Samenvattend treft men rond het einde van een opgaande beweging vaak de volgende technische signalen aan:

* Er moet in ieder geval sprake zijn geweest van een duidelijke trend.
* Wanneer de koers er plotseling niet meer in slaagt om boven de vorige top uit te breken en er dus voor het eerst sinds het begin van de trend minstens twee toppen op gelijke hoogte worden gevormd.
* Hoe meer horizontale toppen en horizontale bodems worden gevormd, des te groter is de beweging die volgt na de uitbraak.
* Het breken van een stijgingssteunlijn.
* Het specifieke volumeverloop is belangrijk.
* Het signaal van een trendomkeer (= verkoopsignaal) treedt pas op indien de koers onder zijn laatste bodem uitzakt.
* De oude opwaartse trend wordt hervat indien de koers alsnog opwaarts uit de trading range breekt (wanneer toppen T1 en T2 worden gebroken.

Royce tostrams over Stap 8:

Het einde van een trend komt zelden van de ene op de andere dag tot stand. Doorgaans herken ik in deze fase van het koersverloop altijd meerdere stadia. Het breken van een opwaartse trend hoeft niet meteen tot verkoopacties te leiden. Wel word ik erdoor gealarmeerd. Van een verkoopsignaal is pas sprake indien de koers onder een vorige bodem breekt. Dan is het tijd om afscheid te nemen.

EINDE VAN EEN TREND (BEGIN FASE III)

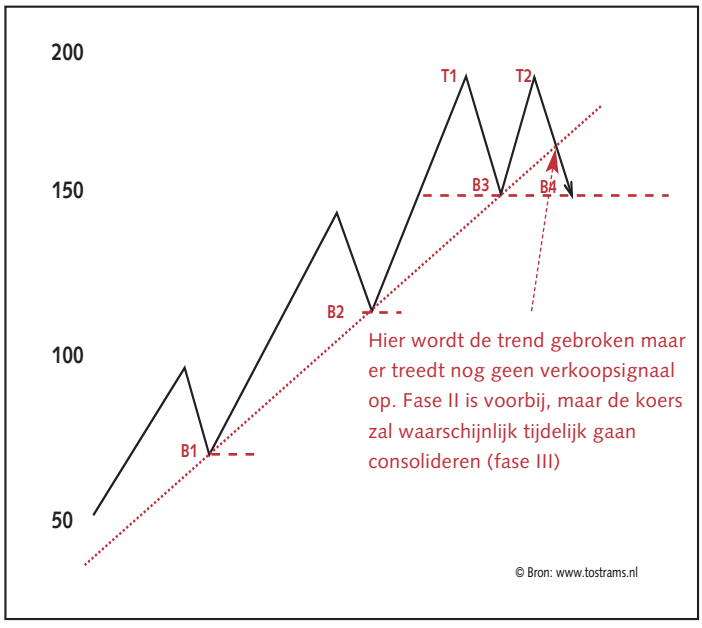

VERKOOPSIGNAAL (BEGIN FASE IV)

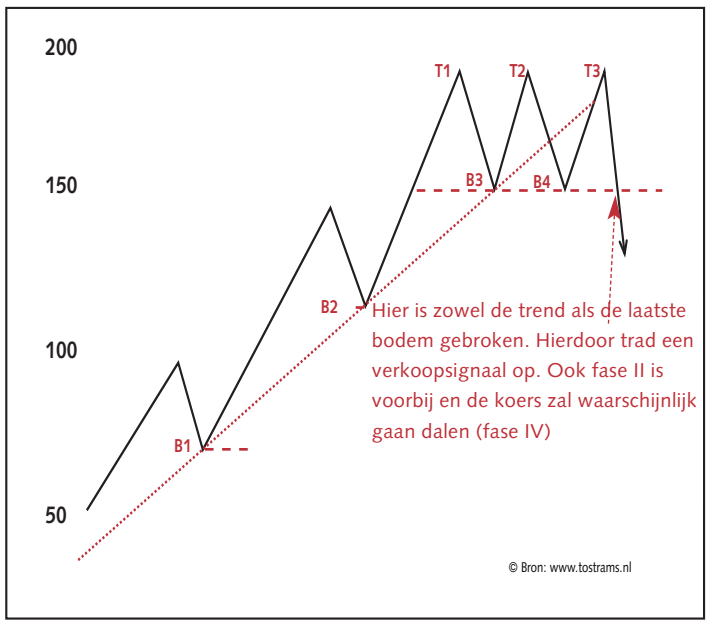

STAP 9: HET VERKOOPSIGNAAL

Bij de voorgaande stappen hebben we de koersontwikkeling van een aandeel bekeken aan de hand van de verschillende stadia van de koerscyclus. In deze stap gaan we in op het laatste stadium in de cyclus: de dalende trend

Het 'Hoofd&Schouder'-omkeerpatroon

Het bekendste patroon dat een dalende trend aankondigt, is waarschijnlijk de 'Hoofd& Schouder-top' (H&S-top). Ook bij de vorming van een H&S-top was er eerst sprake van een trend met hogere koerstoppen en hogere koersbodems. De H&S-top geeft aan dat vraag en aanbod weer met elkaar in evenwicht komen en dat de opgaande beweging haar momentum (= snelheid) verliest. Pas als de koers onder de vorige bodem uitzakt, treedt een verkoopsignaal op. Laten we dit patroon met alle nuances eens onder de loep nemen. De H&S-top is herkenbaar aan de drie koerspieken, waarvan de middelste (het hoofd) uitstijgt boven de twee aan de linker- en aan de rechterzijde (de schouders). Bij koerstop A en de daaropvolgende correctie A-B is er nog gewoon sprake van een consistente uptrend. Bij de koersbeweging B-C zou het een alerte technisch analist al opgevallen zijn dat het volume zwakker is dan bij de totstandkoming van de vorige top A.

Zwakke volumes

Het zwakke volumeverloop is vaak een vroege indicatie dat de laatste hogere top in de koers met minder beleggers (lees: dus met minder overtuiging) tot stand komt. De terugval van C naar D lijkt in eerste instantie een normale correctie. Maar als de stijgingssteunlijn S wordt gebroken, treedt een eerste verzwakking op. Als daarna de koers ook nog onder het niveau van top A komt, wordt het beeld opnieuw verstoord (signaal bij Y). We weten dat in een normale consistente uptrend de correctie altijd dient te stoppen rond de vorige top, 'old resistance becomes new support'. Op het moment dat de koers onder het niveau van piek A zakt, treedt dus een verzwakking op. In de daling naar D wordt tevens de stijgingssteunlijn S neerwaarts gebroken, hetgeen een nieuwe verzwakking oplevert. Vervolgens stijgt de koers weer tot punt E, deze keer met een laag volume.

Toenemende verkoopdruk

Het feit dat dit herstel er niet in slaagt niveau C te bereiken, laat staan te breken, is eveneens een signaal van toenemende verkoopdruk, dus zwakte. De oude uptrend is dan inmiddels definitief tot stilstand gekomen, dan wel verlaten. Om een stijgende trend intact te houden, moet elke top boven de voorgaande liggen. Inmiddels kan een vlakke trendlijn, de zogenaamde neklijn, onder B en D worden getrokken. De duidelijke neerwaartse doorbraak van de neklijn, mits begeleidt door hoge omzetten, geeft een verkoopsignaal. Voor het eerst sinds het begin van de opgaande trend is dan de koers onder een voorgaande bodem gesloten. Het verkoopsignaal en het begin van een neerwaartse trend is dan een feit. Soms keert de koers nog eenmaal onder zwakke volumes terug tot aan de neklijn, waar nu zware weerstand ligt. Dat is vaak de laatste kans om te verkopen.

Dalende trend

Zodra de bodems B en D gebroken worden, treedt een verkoopsignaal op. Feitelijk levert dit het bewijs dat de kopers weg blijven. We signaleren het begin van fase IV. De dalende trend is echt een feit als elk herstel wordt gesmoord door nieuwe verkoopdruk. Dit tekent zich dan af aan de hand van lagere toppen. Op de grafiek zien we na het verkoopsignaal een eerste lagere top bij T4. Deze wordt duidelijk gevormd onder de bodems B en D. Ook koerspiek T5 ligt lager (onder koerspiek T4). Kortom, de dalende trend is een feit en er is geen enkele reden meer om het aandeel aan te houden. Zolang de dalende trendlijn W intact is, kunnen beleggers beter aan de zijlijn blijven. Zelfs speculanten hebben hier niets te zoeken. Pas als trendlijn W breekt, komt er ruimte voor een zijwaartse consolidatie. Dat zou dan mogelijk een fase I kunnen worden.

Royce tostrams over Stap 9:

Indien een stijgende trend wordt gebroken, treedt het eerste alarmsignaal op. Zodra de koers vervolgens onder een of meer voorgaande bodems zakt, is er geen enkele reden meer een aandeel vast te houden. Er rest dan nog maar een actie: verkopen!

DALENDE TREND (FASE IV)

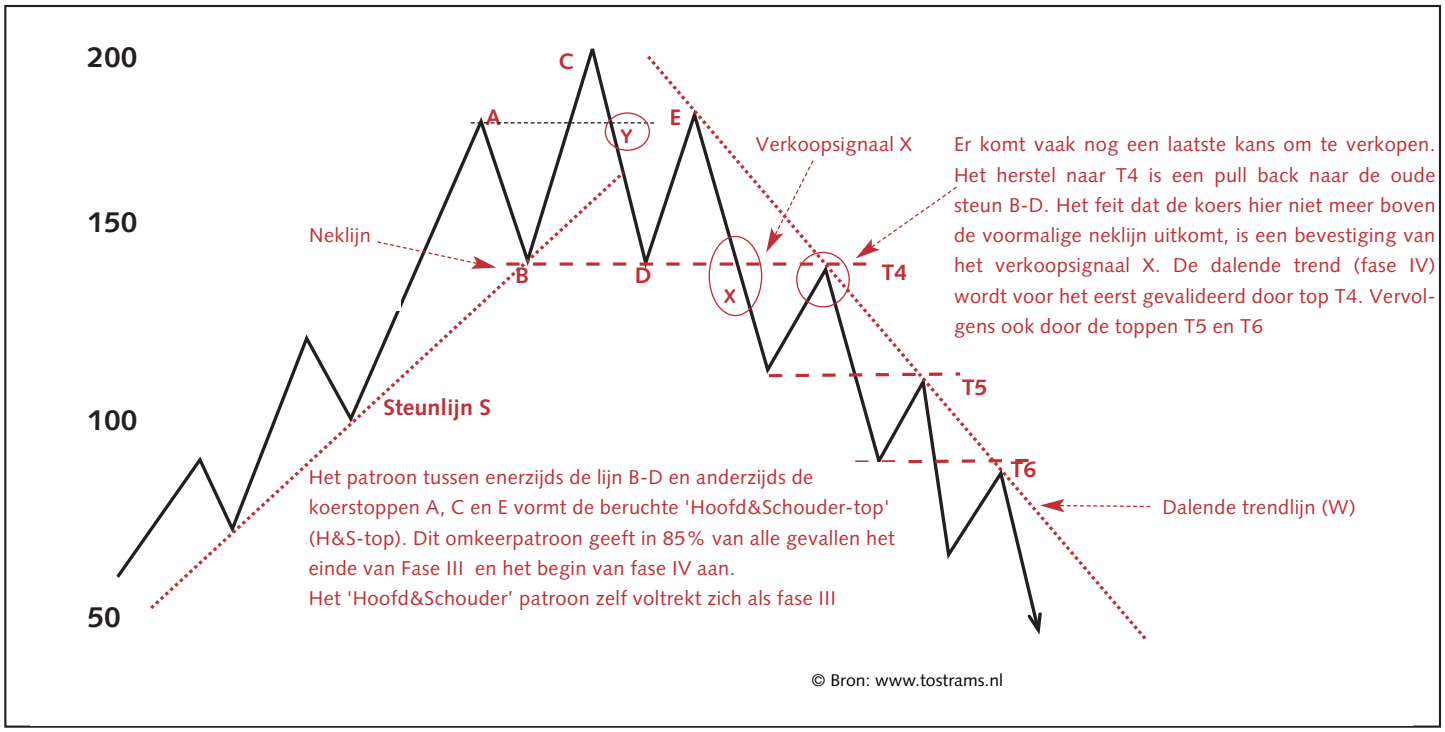

© Bron: www.tostrams.nl

STAP 10: HET EINDE VAN EEN DALENDE TREND

Ook een dalende trend komt vrijwel nooit in één keer tot stilstand, laat staan dat deze van de ene op de andere dag zou kunnen overgegaan in een stijgende trend. Het proces dat de overgang van een dalende in een stijgende trend begeleid wordt doorgaans aangeduid als 'bodemvorming'. In stap 10 gaan we in op de fase waarin de bodem van de koers gevormd wordt: 'hoe kan men charttechnisch het einde van de dalende trend zo vroeg mogelijk vaststellen en wanneer komt het beste instapmoment naar voren.

Meestal kunnen in het proces van bodemvorming twee aparte stadia onderscheiden. Eerst moet worden vastgesteld of er sprake is van een trendbreuk, daarna pas van een trendomkeer. Wie te snel tot de conclusie komt dat een trend is gedraaid van dalend naar stijgend, zou door vroegtijdig instappen onnodig verlies kunnen leiden. De dalingssnelheid van een trein die een berg afrijdt moet eerst helemaal afnemen, voordat een nieuwe berghelling kan worden beklommen. Op de beurs moet er ook eerst sprake zijn van evenwicht tussen vraag en aanbod, waardoor de daling zijn snelheid (=momentum) verliest en een belangrijke dalende trendlijn wordt gebroken. Dit zijn dan de signalen die het einde van de trenddaling (fase IV) aangeven, alsmede het begin van een zijwaartse fase (fase I). Tijdens de grote koersdalingen op de aandelenbeurzen van 2008 wordt op diverse internet fora de klassieke fout gemaakt dat dé bodem van de AEX te snel werd uitgeroepen, enkele en alleen omdat een dalende toppenlijn werd doorbroken.

Vaak wordt een aandeel door het grote publiek in de ban gedaan nadat de dalende trend zich lang en breed heeft bewezen. De kopers blijven aan de zijlijn. In een neerwaartse trend komt er altijd een moment dat niemand meer in het aandeel gelooft, maar dat het slimme geld langzaam weer in de markt komt. Een grafiek maakt dit goed zichtbaar wanneer er plotseling speculatieve kopers instappen. Vaak is de dalende trend dan nog lang niet voorbij. Maar het plotselinge optreden van steun rond een vorige koersbodem is vaak het eerste signaal dat aangeeft dat de bearmarket mogelijk in het laatste stadium verkeert. Koersbodem B2 vormt zich niet meer onder B1. De trend komt hier tot stilstand, in elk geval voorlopig. Een ander signaal dat hier vaak optreedt, is dat de beursomzetten opdrogen. Indien deze situatie zich voordoet is het van belang dat ook de dalende trend wordt gebroken. Een dalende trend of een dalende toppenlijn verbindt minimaal drie koerstoppen (toppen T1, T2 en T3). Bij twee toppen mag er nooit van een geldige trendlijn gesproken worden. Alleen indien deze verschillende signalen zich gecombineerd voordoen, mag men spreken van een proces doorgaans aangeduid als 'bodemvorming' oftewel fase I. Het eerste deel van als 'bodemvorming' treedt dus op als de koersbodems weer op gelijke hoogte worden gevormd, het tweede deel als een geldige dalende trendlijn wordt gebroken. Maar zelfs dan is er nog steeds geen sprake van een koopsignaal en een nieuwe stijgende trend.

Koopsignaal
Van een koopsignaal is pas sprake indien de koers begeleid door hoge omzetten boven één of meerdere toppen uitbreekt (T3 en T4). Ook hier is het specifieke omzetverloop heel belangrijk, want onderzoek wijst uit dat de geldigheid van een koopsignaal groter is, naarmate het signaal vergezeld gaat met hoge omzetten.

Samenvattend zal men aan het einde van een neerwaartse trend vrijwel altijd de volgende technische signalen vinden:
·Er moet in elk geval sprake zijn geweest van een duidelijk stijgende trend
·Wanneer de koers niet meer onder een vorige bodem zakt
·Hoe meer bodems er op gelijke hoogte worden gevormd, des sterker wordt de nieuwe steun
·Een geldige trendlijn wordt gebroken
·Het signaal van de trendomkeer (naar stijgend) treedt op indien de koers boven een of meer voorgaande toppen uitbreekt
·Het specifieke omzetverloop dat hoort bij een uitbraak
·De oude neerwaartse trend wordt hervat indien de koers alsnog onder de laatste bodems uitbreekt.

Royce tostrams over Stap 10:
Bedenkt altijd dat het einde van een neerwaartse trend zelden of nooit van de ene op de andere dag plaatsvindt. Doorgaans zijn in deze fase van het koersverloop diverse stadia te herkennen. Het breken van een dalende trendlijn leidt nooit automatisch tot koopacties. Wel wordt ik er altijd door gealarmeerd. Maar ik stap pas in als een of meer voorgaande toppen gebroken worden.

EINDE DALENDE TREND (BEGIN FASE I)

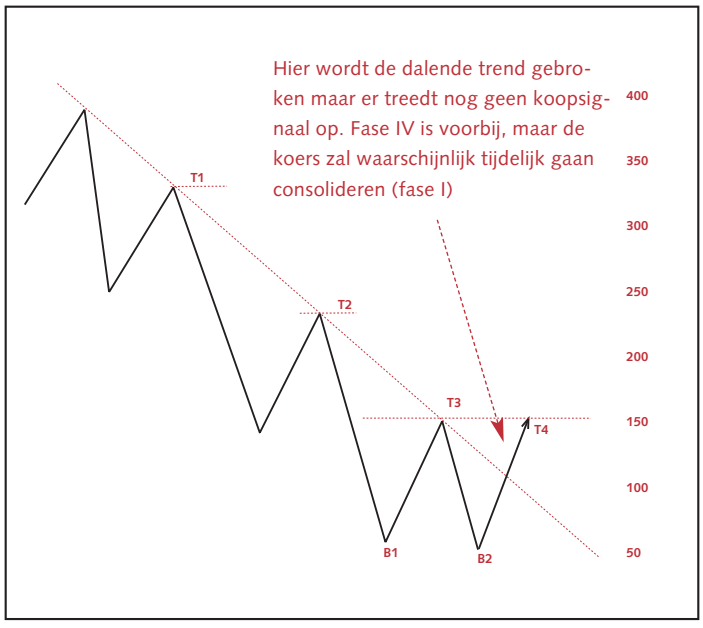

VERKOOPSIGNAAL (BEGIN FASE IV)

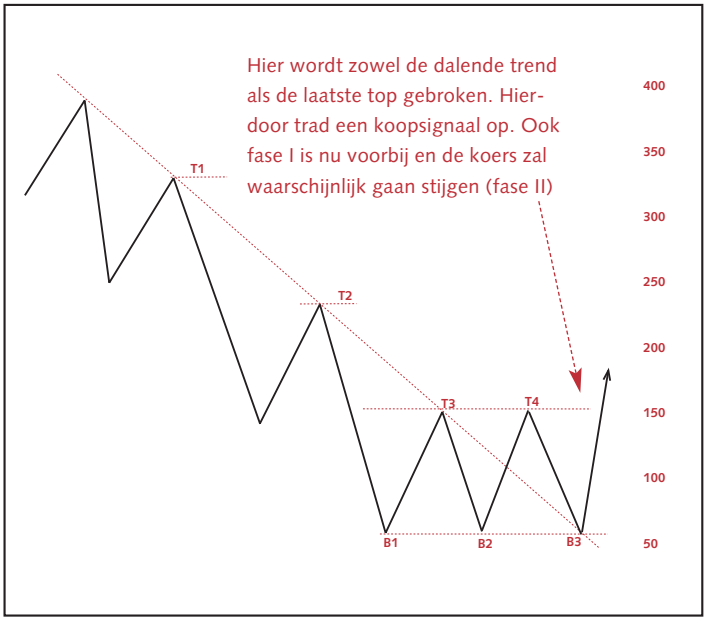

TENSLOTTE: DISCIPLINE

Het belangrijkste onderdeel in dit 10-stappenplan lijkt eenvoudig maar de praktijk leert anders. Met discipline wordt bedoeld dat niet één van de voorgaande stappen overgeslagen mag worden. We lopen alle voorgaande stappen nog eenmaal door.

Stap 1:
Het is voor elke belegger van belang te weten in welke fase van de koerscyclus een aandeel zich bevindt.

Royce Tostrams: Probeer uit te zoeken in welke fase van de golfbeweging uw aandeel of obligatie zich bevindt en hiernaar te handelen.

Stap 2:
In een neutrale of zijwaartse fase heeft een lange termijn belegger helemaal niets te zoeken. Een dergelijke fase zou wel voor de korte termijn belegger of de trader interessant kunnen zijn, mits de ruimte tussen steun en weerstand voldoende is. In deze horizontale fase zou een korte termijn belegger of een trader korte ritjes kunnen maken door steeds in te stappen rond steun en vervolgens mee te liften voor een korte rit naar de weerstand, waar weer verkocht wordt.

Royce Tostrams: Hier zien we mogelijkheden voor 'actieve' beleggers. Korte termijn speculanten/traders kunnen tijdelijk posities aangaan. Wees er op alert dat er nog geen trend is waarvan u kunt profiteren.

Stap 3:
Zodra de koers boven een of meerdere voorgaande toppen breekt, mag men dit aandeel met kopersogen gaan volgen. Een koopsignaal treedt op mits aan de voorwaarden van de Triple Rule wordt voldaan.

Royce Tostrams: Beoordeel eerst of aan de voorwaarden van de "Regel van drie" wordt voldaan. Dan pas kunnen koopacties overwogen worden. Maar voer eerst stap 4 uit. Echter in geval van twijfel, "niet instappen".

Stap 4:
Koop nooit zonder koersdoel. De 'pendulum swing' methode is geschikt voor de korte termijn. Voor het bepalen van een lange termijn koersdoel hanteren we de statistische benadering. Een koersdoel kan ook 'gevonden' worden. In dat geval wordt een koersdoel bepaald door oude referentiepunten op te zoeken. Indien in het verleden op een bepaald niveau een belangrijke weerstand is gevormd, dan kan dat niveau ook in de toekomst voor nieuwe koersdruk zorgen.

Royce Tostrams: Bereken altijd eerst tot hoever de koers kan stijgen. Wat is uw opwaarts potentieel. Koop pas als alle signalen goed staan en er voldoende ruimte is voor een koersstijging. Bepaal het koersdoel bij voorkeur aan de hand van de verschillende technieken.

Stap 5:
Belangrijk is om na aankoop meteen een stoploss-niveau te bepalen, het liefst in de buurt van de laatste koersbodem.

Royce Tostrams: Weet dat de markt u altijd op het verkeerde been wil zetten. Met een stoploss kunt u uw risico bepalen. Is de stoploss eenmaal gezet, smokkel er daarna niet mee. U mag de stoploss wel verhogen, bijvoorbeeld na een koersstijging. Breekt de koers eronder, dan is het wegwezen. Let your profits run, but cut your losses!

Stap 6:
Zolang een opwaartse trend intact blijft, mag men posities aanhouden. Wij hanteren de vuistregel dat we instappen (kopen) op het moment van de uitbraak. De agressieve belegger/trader zou binnen een bestaande trend echter ook op elke uitbraak kunnen (bij-) kopen.

Royce Tostrams: Eenmaal ingestapt? Blijf dan zitten zolang als het kan. Verkoop nooit alleen omdat uw koersdoel is bereikt. Zolang de steun (stoploss) intact is, kunt u stukken aanhouden.

Stap 7:
Het kan lonend zijn om onderscheid te maken tussen sterke en zwakke trends. Indien bij correcties minder dan respectievelijk 30 tot 50% van de voorgaande beweging wordt ingeleverd, is er sprake van zeer sterke trends.

Royce Tostrams: Bij een Type A of B trend mag u stukken aanhouden zolang de steun intact is. Altijd goed voor een leuke anekdote op feestjes en partijtjes. Bij type C-trends is het behalen van koerswinst veel moeizamer. Bovendien zijn er elders vaak betere kansen. Ons royce Tostrams: Laat een type C-trend liever links liggen.

Stap 8:
Het eind van een trend komt zelden abrupt tot stand. Het breken van een opwaartse trend hoeft niet meteen tot verkoopacties te leiden. Wel worden we erdoor gealarmeerd. Van een verkoopsignaal is pas sprake indien de koers onder een vorige bodem breekt. Dan is het tijd om afscheid te nemen. In fase III kunnen we echter wel blijven zitten, maar alleen met de vinger aan de pols.

Royce Tostrams: Bij fase III wordt het tijd de veiligheidsgordel aan te trekken. Er is nog geen reden om uit te stappen, maar we kunnen het niet genoeg zeggen: houd de vinger aan de pols.

Stap 9:
Indien een trend wordt gebroken, treedt een alarmsignaal op. Zodra de koers onder een of meer voorgaande bodems zakt, is er geen enkele reden meer een aandeel vast te houden. Er rest dan nog maar een actie: verkopen!

Stap 10:
Het eind van een dalende trend komt zelden van de ene op de andere dag tot stand. Het breken van een neerwaartse trend leidt niet meteen tot koopacties. Wel worden we erdoor gealarmeerd. Van een koopsignaal is pas sprake indien de koers boven een vorige top breekt. Dan is het tijd om posities in te nemen. In fase I kunnen we echter wel het aandeel al met interesse volgen, maar alleen op het boodschappenlijstje.

Advies: Kopen

TOELICHTING TOSTRAMS ACTIVE®

Met het professionele Technische Analyse product van de TOSTRAMS Groep, TOSTRAMS Active®, richt u uw eigen Technische Analyse researchmodule in. Uw persoonlijke favoriete fondsen en/of indices verzamelt in een handomdraai, uitgebreide lange en korte termijn grafieken en adviezen. Zo bepaalt uzelf uw eigen strategie. TOSTRAMS Active® biedt u alle effectieve tools die professionals dagelijks gebruiken. Nieuw zijn de TOSTRAMS SMS Tips, waarmee u, ook intraday, kunt handelen in stijgende en dalende markten. De kwaliteit van uw beslissingen en adviezen halen zo mogelijk een nog hoger niveau.

In TOSTRAMS Active® volgen wij actief de markten met derivaten zoals Turbo's, als extra toevoeging. Hiermee bent u in staat om extra rendement te maken en om uw portefeuilles te beschermen tegen koersschommelingen.

WAT IS TOSTRAMS ACTIVE®?:

* TOSTRAMS **SMS Tips** met aan- en verkoopsignalen (ook intra- day)
* Met uw persoonlijke lijst van favoriete aandelen
* Dagelijks ruim 350 korte termijn analyses (aandelen, valuta's, obligaties en grondstoffen)
* Elke dag de SPECIAL en/of Aandeel van de Dag
* Met een dagelijkse update van alle sectoren
* Inclusief de Emerging Markets (Bombay, Praag, Moskou, Brazilië, etc.)
* Alle tabellen en overzichten
* Met uw persoonlijke profiel
* Elke dag Blik op het Damrak, Azië, Europa, Brussel en Wall Street
* Dagelijks alle lange termijn beleggingsportefeuilles, zeer gedetailleerd
* Dagelijks de mutaties in de modelportefeuilles
* TA-zoekmachine, o.a. met uw persoonlijke strategieën en/of favorieten van de TOSTRAMS Groep
* Rangschikking met alle resultaten
* Elke dag TOP 5 koopkandidaten
* De branche- en sectorgenoten in één oogopslag
* Elke dag uw persoonlijke Alert met de laatste technische signalen en advieswijzigingen van uw favoriete fondsen.
* Turbo-adviezen zodat u nog actiever kunt handelen (ook per SMS)

INCLUSIEF TOSTRAMS Weekblad Technische Analyse online.

LET OP: u krijgt automatisch toegang tot Weekblad TA Online bij uw abonnement op TOSTRAMS Active® (rubriek WEEKBLADEN)!

STAPPENPLAN TOSTRAMS ACTIVE®

1. Voeg het internetadres van TOSTRAMS Active® (**www.tostramsactive.nl**) toe aan uw favorieten door middel van de volgende stappen:
   a. Ga naar **www.tostramsactive.nl**
   b. Voeg deze pagina toe aan uw favorieten (Ga naar Favorieten en klik op Toevoegen).

2. Log op **www.tostramsactive.nl** in met uw persoonlijke logingegevens voor TOSTRAMS Active® en klik op 'Nu inloggen'.

3. Nu komt u op de homepage terecht van TOSTRAMS Active®.

4. Links in de menubalk ziet u de volgende rubrieken:

a. Korte termijn analyses:	met de korte termijn analyses van nationale en internationale fondsen
b. Lange termijn analyses:	met de lange termijn analyses/B.O.B. modelportefeuilles (uitleg zie rubriek FAQ)
c. Turbo's:	de Turbo portefeuille, de laatste wijzigingen
d. Blik op…:	met de marktcommentaren van de indices en de Special
e. Lopende adviezen:	Met koop-, verkoop- en houdenadviezen
f. Weekblad Online:	Weekblad TA Online
g. Snel zoeken:	fondsen snel opzoeken, op korte of lange termijn
h. TA-zoekmachine:	profielen van de TA-zoekmachine (zie II op pagina 2)
i. Persoonlijk:	hier kunt u uw profiel instellen (zie III op pagina 2), maar ook uw favorieten. Bovendien kunt u hier uw adresgegevens, mobiele telefoonnummer en wachtwoord wijzigen.

NB Indien u op de titels van deze rubrieken klikt, opent u de subrubrieken. Klik vervolgens op de door u gewenste subrubriek.

5. Boven in de rode menubalk ziet u:

a. Home	beginpagina van TOSTRAMS Active® (zie I op pagina 2)
b. FAQ	met de meest gestelde vragen/antwoorden
c. Contact	(adres-)gegevens van de TOSTRAMS Groep
d. Disclaimer	abonnementsvoorwaarden
e. Mededelingen	meest recente mededelingen plus Toelichtingen TOSTRAMS Active® & Turbo's.
f. Alerts	dagelijkse e-mailberichten met een kort martkcommentaar
g. Voorbeeldgrafieken	uitleg grafieklijnen
h. Logout	geadviseerd wordt altijd eerst uit te loggen voordat u TOSTRAMS Active® afsluit.

TOELICHTING TOSTRAMS ACTIVE®

I Homepage

1. Bovenaan de homepage treft u uw favorietenlijst aan. Hiermee kunt u:
a. Uw eigen favoriete fondsen toevoegen
b. Opgeven van welke fondsen u een e-mailbericht (Alert) wilt ontvangen
c. Opgeven op welke technische signalen u een e-mail wilt ontvangen
2. Daaronder de headlines (klik op een headline voor meer informatie)
3. 'AEX-commentaar' met de belangrijkste punten uit het beurscommentaar van vandaag en de 'Special' (klik op 'lees verder' voor meer informatie)
4. Alle TOSTRAMS-portefeuilles, met rendementen (klik op een portefeuille voor meer informatie)
5. De dagelijkse TOP-5 van potentiële winnaars (klik op een fonds voor meer informatie)
6. Mutaties van de lange portefeuilles van de laatste 7 dagen (klik op een fonds voor meer informatie)
7. Een lijst met fondsen waarvan het koersdoel opwaarts is bijgesteld (op korte en lange termijn)
8. Rechts op de homepage ziet u nog wat nieuwtjes en feiten.

II TA-zoekmachine

1. Klik op TA-zoekmachine (links in de menubalk)
2. Geef aan welk profiel u heeft als belegger:
a. ***Risicovolle belegger*** (korte termijn)
U kunt nu aangeven
- kies welke trendrichting uw favoriete fondsen moeten hebben
- kies het korte termijnadvies
- kies het sectoradvies
- geef hier het maximaal aantal dagen geleden aan dat het advies is gegeven
- klik op volgende
- geef eventueel de sector aan waarbinnen u naar uw favoriete fondsen zoekt
- klik op 'Toon resultaat'.

U ziet nu de lijst met de fondsen naar uw keuze.

b. ***Conservatieve belegger*** (lange termijn)
U kunt nu aangeven
- kies of het fonds geschikt, neutraal of ongeschikt is voor de lange termijn portefeuille
- kies het actieadvies
- kies het sectoradvies
- geef hier het maximaal aantal dagen geleden aan dat het portefeuilleadvies is gegeven
- klik op volgende
- geef eventueel de sector aan waar binnen u naar uw favoriete fondsen zoekt
- klik op 'Toon resultaat'.

U ziet nu de lijst met de fondsen naar uw keuze.

c. ***Ik weet het niet*** (korte en lange termijn)
U kunt nu aangeven
- kies of het fonds geschikt, neutraal of ongeschikt is voor de lange termijn portefeuille
- kies welke trendrichting uw favoriete fondsen moeten hebben
- kies het korte termijnadvies
- kies het sectoradvies
- geef het maximaal aantal dagen geleden aan dat het advies is gegeven
- klik op volgende
- geef eventueel de sector aan waar binnen u naar uw favoriete fondsen zoekt
- klik op 'Toon resultaat'.

U ziet nu de lijst met de fondsen naar uw keuze.

d. ***Strategieën TOSTRAMS***
U kunt nu aangeven
- alle lichten staan op groen (alle technische signalen staan positief)
- alle lichten staan op rood (alle technische signalen staan negatief)
- posities afbouwen (fondsen die opgenomen zijn in de portefeuille, maar waar op korte termijn winst opgenomen moet worden)
- posities uitbreiden (fondsen die opgenomen zijn in de portefeuille, maar waar op korte termijn de positie kan worden uitgebreid)
- volgens de TOSTRAMS TA-criteria (aan welke technische voorwaarden moet het fonds voldoen)
- klik op 'Toon resultaat'.

U ziet nu de lijst met de fondsen naar uw keuze.

SMS Tips

Wat:
In deze volatiele markt is het soms noodzakelijk om kort op de bal te spelen. Tostrams gaat zich vanaf medio februari 2009 ook richten op korte termijn posities, waarbij de beleggingshorizon varieert van enkele dagen tot enkele weken. Het gaat hierbij vooral om aan- en verkoopaanbevelingen in de Nederlandse aandelen. De signalen, die gedurende de dag kunnen optreden, worden gratis per sms doorgegeven.

Voor wie:
Elke bestaande klant kan zich opgeven voor het ontvangen van de gratis SMS Tips. Aan alle bestaande klanten wordt eenmalig aangeboden aan de SMS Tips deel te nemen en het 06-nummer door te geven. Active-klanten kunnen altijd via Persoonlijk / Mijn favorieten hun deelname aan- of uitzetten.
Aan nieuwe klanten zal bij de aanmelding gevraagd worden of zij deel willen nemen aan de SMS Tips. Op het aanmeldformulier kunt u uw 06-nummer (mobiele nummer) invullen.

Welke posities:
De SMS Tips kent twee categorieën posities.
-Koop- en verkoopsignalen in circa 50 Nederlandsen aandelen
-Koop- en verkoopsignalen in Turbo's Long en Turbo's Short in circa 50 Nederlandse aandelen en in enkele Europese beursindices. Door middel van Turbo's Short kan dus ook geld verdiend worden in een dalende markt.

Ondersteuning:
Voor deelnemers die nog onbekend zijn met beleggen op basis van korte termijn posities wordt dit jaar gestart met het geven van korte beleggingstrainingen in het TOSTRAMS Trainings Centrum. Beleggers kunnen hier in een veilige omgeving leren hoe te beleggen in een volatiele markt.

III Aanmelden voor de SMS Tips

A. U bent reeds lid van TOSTRAMS Active®:
-Log eerst in op TOSTRAMS Active® en klik (nadat u bent ingelogd) in de linker navigatiebalk op **Persoonlijk**
-Klik daarna op **Gebruikersprofiel** en klik onderaan **Ja** aan bij de vraag **Wilt u SMS Tips ontvangen**, vul uw mobiele nummer in en klik vervolgens op **Wijzigingen opslaan.**

B. U bent geen lid van TOSTRAMS Active®:
U kunt gratis twee weken lid worden van TOSTRAMS Active®(stuur een e-mail naar info@tostrams.nl o.v.v. uw adresgegevens). Vervolgens volgt u de aanwijzingen van A.

C. U bent reeds aangemeld voor de SMS Tips, maar u krijgt een nieuw 06-nummer. Ga dan als volgt te werk:
-Log eerst in op TOSTRAMS Active® en klik (nadat u bent ingelogd) in de linker navigatiebalk op **Persoonlijk**
-Klik daarna op **Gebruikersprofiel** en klik onderaan **Ja** aan bij de vraag **Wilt u SMS Tips ontvangen**, vul uw mobiele nummer in en klik vervolgens op **Wijzigingen opslaan.** Vanaf dat moment worden alle SMS Tips naar dit nieuwe nummer verstuurd.

IV Persoonlijk

Gebruikersprofiel:

1. Geef hier aan of u een trader bent (korte termijn) of een belegger (lange termijn)
2. Geef hier aan of u ervaren bent of een beginner
3. Geef aan wat de standaardinstellingen voor uw favorieten-Alerts zijn (u krijgt dan, naar uw wensen, specifieke Alerts/e-mails toegestuurd).
4. Geef aan hier aan of u van de SMS Tips gebruik wenst te maken (gratis). Vergeet niet ook uw 06-nummer in te vullen.

Mijn favorieten instellen:

Hier kunt u aangeven welke fondsen op korte en/of lange termijn voor u favoriet zijn om op de voet te volgen.

1. Korte termijn:
   a. Selecteer (via de selecteerknop) een favoriet fonds en klik op 'voeg toe'; Wilt u bijvoorbeeld Philips toevoegen, klik op 'selecteer' en toets de P in, u komt dan bij de fondsen beginnend met een P, etc. Zoek Philips en klik op 'voeg toe'.
   b. U ziet dan uw favoriete fondsen met de steun, weerstand, korte termijn advies (met laatste advieswijziging), huidige koers en het absolute rendement (rendement sinds de laatste advieswijziging/opname).
   c. Indien u een fonds uit uw favorietenlijst wilt verwijderen, klik dan weer op 'Mijn favorieten instellen' (linkermenubalk) en klik op 'wissen' aan het einde de betreffende fondsregel.
   d. Zo kunt u fondsen toevoegen en wissen uit uw korte termijn favorietenlijst.
2. Lange termijn:
   a. Idem als bij korte termijn.
   b. U ziet nu uw favoriete fondsen met de steun, weerstand en als advies (met laatste advieswijziging) of het fonds geschikt, neutraal of ongeschikt is voor de lange termijn portefeuille, huidige koers en het absolute rendement (rendement sinds de laatste advieswijziging/opname).
   c. Indien u een fonds uit uw favorietenlijst wilt verwijderen, klik dan weer op 'Mijn favorieten instellen'(linkermenubalk) en klik op 'wissen' aan het einde van de betreffende fondsregel.
   d. Zo kunt u fondsen toevoegen en wissen uit uw lange termijn favorietenlijst.

NB: Indien u nu de homepage start, ziet u altijd bovenaan de pagina uw favoriete fondsen als eerst!

3. Alerts instellen:

Van uw favoriete fondsen kunt u nu instellen wanneer u een Alert wilt ontvangen naar uw e-mailadres(sen) door één of meerdere keuzes aan te vinken. Klik op 'bevestigen'.

a. Bij wijziging van de steun?
b. Bij wijziging van de weerstand?
c. Bij doorbraak van de steun?
d. Bij doorbraak van de weerstand?
e. Bij wijziging van het advies?
f. Bij wijziging van de trendrichting?

NB: Check bij uw adresgegevens of uw e-mailadres correct staat vermeld! Uw adresgegevens en/of wachtwoord kunt u aanpassen. Vergeet niet op 'NU bijwerken' te klikken.

IV Toelichting /woordenlijst Voorbeeldportefeuille:

In kas: Hiermee wordt het bedrag aangegeven dat in kas zit na verwerking van alle transacties. Zodra een nieuwe koopactie is gedaan, wordt het bedrag in kas verminderd met de waarde van deze transactie. Zodra een verkoopactie is verwerkt, wordt de opbrengst van deze verkooptransactie toegevoegd aan de kas. De kas geeft dus altijd het eindsaldo aan na verwerking van alle voorgaande koop- en verkoopacties.

Huidige waarde portefeuille: Hiermee wordt de actuele waarde aangegeven van alle aandelen in de portefeuille samen, berekend op basis van de huidige beurskoers. De "huidige waarde portefeuille" geeft een theoretische waarde aan, de aandelen zijn immers nog niet verkocht.

Huidige waarde portefeuille + kaspositie: Hiermee wordt de actuele waarde aangegeven van alle aandelen in de portefeuille, opgeteld bij de waarde van de kas.

Verhouding kas t.o.v. belegd vermogen: Hiermee wordt het percentage aangegeven van de kas gedeeld door de waarde van de portefeuille.

Totaal rendement portefeuille: Hiermee wordt de beleggingsopbrengst (winst of verlies) bedoeld van alle aandelen in de huidige portefeuille indien deze portefeuille vandaag verkocht zou worden. De berekening is als volgt: De aanschafwaarde van alle aandelen in de portefeuille wordt vergeleken met de huidige waarde van de portefeuille. Is de huidige waarde hoger dan de aankoopwaarde, dan staat bij totaal rendement een positief getal. Is de huidige waarde lager dan de aankoopwaarde, dan staat bij totaal rendement een negatief getal.

Rendement index sinds start portefeuille: Hiermee wordt het percentage (winst of verlies) bedoeld dat de betreffende beursindex is gestegen of gedaald sinds deze portefeuille is gestart. Bij Nederlandse portefeuilles wordt de AEX-index als vergelijkingsmaatstaf gebruikt. Bij Belgische portefeuilles de Bel20-index, bij Europese portefeuilles de Eurostoxx 50-index. Voor Amerikaanse portefeuilles worden de S&P500-index of de Nasdaq-index gebruikt.

Rendement op oude transacties: Hiermee wordt de beleggingsopbrengst (winst of verlies) bedoeld van alle aandelen die in het verleden zijn verkocht.

Totaalrendement op belegd vermogen sinds start portefeuille: Dit percentage (winst of verlies) geeft de huidige beurswaarde (winst of verlies) weer van alle aandelen in de huidige portefeuille vermeerderd met het totale bedrag in de kas. De som hiervan (dus beurswaarde portefeuille + kas) wordt vergeleken met het aanvankelijke startbedrag van € 100.000.

Totaalrendement op belegd vermogen ten opzichte van de betreffende beursindex sinds start: Hiermee wordt het totaalrendement op belegd vermogen vergeleken met het rendement van de betreffende beursindex sinds de start van de portefeuille. Dit percentage (winst of verlies) geeft dus aan of het startbedrag van € 100.000 meer of minder heeft gepresteerd, vergeleken met de betreffende beursindex. Stel het totaalrendement op belegd vermogen bedraagt 34%, terwijl de beursindex sinds de start van de portefeuille een winst heeft geboekt van 30,84%. In dit geval heeft de portefeuille dus 3,16% beter gepresteerd dan de betreffende beursindex. In portefeuilletaal noemt men dit een outperformance van 316 basispunten.

TOELICHTING TOSTRAMS ACTIVE®

Huidig rendement sinds 01-Jan-200x: Hiermee wordt de beleggingsopbrengst (winst of verlies) bedoeld van alle aandelen in de huidige portefeuille sinds 1 januari van dit kalenderjaar indien deze portefeuille vandaag verkocht zou worden. De berekening is als volgt: de waarde van alle aandelen in de portefeuille van 1 januari van dit jaar wordt vergeleken met de huidige beurswaarde van de portefeuille. Is de huidige waarde hoger dan de waarde op 1 januari, dan staat bij totaal rendement een positief getal. Is de huidige waarde lager dan de waarde op 1 januari, dan staat bij totaal rendement een negatief getal. Dit percentage wordt elk nieuw kalenderjaar weer op 0% gezet.

Rendement betreffende beursindex sinds 01-Jan-200x: Hiermee wordt het rendement (winst of verlies) bedoeld van de betreffende beursindex sinds 1 januari van dit kalenderjaar. Is de huidige waarde van de betreffende beursindex hoger dan de stand op 1 januari, dan staat bij totaal rendement een positief percentage. Is het huidige niveau van de betreffende beursindex lager dan de stand op 1 januari, dan staat hier een negatief percentage. Dit percentage wordt elk nieuw kalenderjaar weer op 0% gezet.

Totaalrendement sinds 01-Jan: Hiermee wordt het totaalrendement op belegd vermogen berekend sinds de eerste dag van dit kalenderjaar. Dit percentage (winst of verlies) geeft dus aan hoe het startbedrag dit kalenderjaar meer of minder heeft gepresteerd. Is de huidige waarde van het belegd vermogen hoger dan de waarde op 1 januari, dan staat hier een positief getal (percentage). Zou de huidige waarde van het belegd vermogen lager staan dan de waarde op 1 januari, dan wordt dit weergegeven door een negatief getal (percentage). Dit percentage wordt elk nieuw kalenderjaar weer op 0% gezet.

Relatief rendement sinds 01-Jan: Hiermee wordt het totaalrendement op belegd vermogen van dit kalenderjaar vergeleken met het rendement van de betreffende beursindex sinds 1 januari. Dit percentage (winst of verlies) geeft dus aan of het startbedrag dit kalenderjaar meer of minder heeft gepresteerd, vergeleken met de betreffende beursindex. Stel het totaalrendement op belegd vermogen bedraagt 20%, terwijl de beursindex sinds de start van de portefeuille een winst heeft geboekt van 22%. In dit geval heeft de portefeuille weliswaar een winst behaald van 20%. Echter, dit resultaat is 2% slechter dan de winst van 22% van de betreffende beursindex. Dus is er sprake van een underperformance van 200 basispunten.

Mutatiedatum: De datum van de laatste wijziging van het lange termijn advies. Deze datum geeft ook aan wanneer het aandeel in de portefeuille is opgenomen.

Sector: Hiermee wordt de sector bedoeld waartoe het fonds behoort. ABN Amro behoort tot de sector Bankaandelen, BP Amoco behoort tot de sector Energie, etcetera.

Aantal: Hiermee wordt het ideale 'aantal' aandelen weergegeven dat in portefeuille wordt opgenomen. Dit aantal is proportioneel bedoeld, ten opzichte van het startvermogen van € 100.000. Gemiddeld zal nooit een groter bedrag dan €10.000 in één aandeel belegd worden. Het streven is gemiddeld 10% van het startbedrag in één aandeel te beleggen.

Aandeel in de port.: Hiermee wordt de verhouding weergegeven tussen de huidige waarde van één betreffende positie ten opzichte van de totale actuele waarde van de portefeuille. Hiermee wordt tijdig gesignaleerd indien door de beursontwikkeling de waarde van één aandeel in de portefeuille te groot wordt ten opzichte van de rest van de portefeuille. Stel er zijn 100 aandelen XYZ gekocht voor een totaal geïnvesteerd bedrag van € 10.000, hetgeen overeenkomt met 10% van het startvermogen. Indien de beurswaarde van de aandelen XYZ met 100% zou stijgen, dan heeft deze positie op een gegeven moment een beurswaarde van € 20.000. Indien de rest van de portefeuille gelijk zou zijn gebleven, dan bedraagt de positie van XYZ nu 20% van de totale portefeuille.

Aanschaf koers: De koers waarop het aandeel in portefeuille is opgenomen.

Aanschaf waarde positie: Dit is het bedrag waarop de gehele positie van het betreffende aandeel in portefeuille is opgenomen. Dit bedrag is als volgt samengesteld: Beurskoers op het moment van aankoop wordt vermenigvuldigd met het aantal gekochte aandelen.

Huidige koers: Dit is de recente (actuele) beurskoers van het aandeel. Indien de beurs op dit moment gesloten is, wordt hier doorgaans de slotkoers van de voorgaande beursdag weergegeven.

Stand betreffende beursindex bij aankoop: Dit is de stand van de betreffende beursindex op het moment dat het aandeel in portefeuille is opgenomen.

Huidige waarde positie: Hier wordt de huidige beurswaarde van de betreffende positie weergegeven.

Rend. abs.: Hier staat het absolute rendement van één positie. Dit getal geeft het procentuele verschil weer (winst of verlies) tussen de aanschafwaarde van een positie en de huidige beurswaarde van deze positie.

Rend. t.o.v. betreffende beursindex: Hier wordt het absolute rendement van één positie vergeleken met het rendement van de betreffende beursindex gedurende dezelfde periode. Dit getal geeft het procentuele verschil weer (winst of verlies) tussen het absolute rendement van één positie ten opzichte van het absolute rendement van de betreffende beursindex, gedurende de periode dat het aandeel in portefeuille is opgenomen.

ADVIEZEN

De volgende <u>korte termijn</u> adviezen worden op de site gebruikt:

1. Kopen
2. Posities aanhouden
3. Verkopen
4. Mijden
5. Traden tussen steun en weerstand

1. Kopen

Het "actieve" koopadvies wordt alleen gegeven (hoe kan het ook anders) op het moment dat een fonds technisch bezien interessant is om op te pakken. Dat gebeurt doorgaans op het moment dat een belangrijke weerstand gebroken wordt en er voldoende opwaarts potentieel vrij komt die korte termijn posities rechtvaardigt. Beleggers kunnen instappen zolang het advies op "kopen" blijft staan. Dat is meestal maar een paar dagen. Als een aandeel na een koopadvies flink is opgelopen, en het dus op dat moment niet meer verstandig is om nog in te stappen, dan verandert het advies van "kopen" naar "posities aanhouden". Dit advies (posities aanhouden) is dus het op een na beste korte termijn advies van onze site. Wanneer zich nieuwe koopkansen voordoen, liefst op lagere niveaus, kan een fonds eventueel opnieuw worden geüpgrade van "posities aanhouden" naar "kopen". Het laatste advies (kopen) is dan dus een tweede koopaanbeveling.

TOELICHTING TOSTRAMS ACTIVE®

2. Posities aanhouden
Dit advies kan alleen volgen op een "koopadvies". Op het moment dat een fonds op "aanhouden" komt te staan, zijn koopacties op dat moment niet meer aan de orde. De ingenomen positie wordt uiteraard stevig vastgehouden. Wellicht ten overvloede: "aanhouden" is geen negatief advies! Het advies "aanhouden" is het op een na positiefste advies. Eerder ingenomen posities kunnen worden aangehouden totdat een "verkoopadvies" wordt afgegeven. Na een "koopadvies" zijn er slechts twee mogelijkheden: "aanhouden" of "verkopen".

3. Verkopen
Dit advies wordt gegeven als er technisch bezien aanleiding is een fonds van de hand te doen. Het advies "verkopen" kan alleen worden gegeven als er eerder al een "koopadvies" is afgegeven. Er moet immers iets zijn om te verkopen. Na enige dagen, als klanten kennis hebben genomen van het "verkoopadvies", dan gaat het advies van "verkopen" naar "mijden".

4. Mijden
Het advies "mijden" geeft aan dat we een aandeel wel0 volgen, maar op moment van schrijven niet geschikt vinden om te kopen. Mijden wil in dit geval zeggen: afblijven, wacht op betere kansen. Andere fondsen zijn waarschijnlijk interessanter. Mijden zal veelal volgen op een verkoopadvies. Klanten hebben posities in dit fonds gesloten en blijven even aan de zijlijn.

5. Traden tussen steun en weerstand
Een "tradenadvies" kan worden gegeven wanneer het fonds zijwaarts beweegt binnen een neutrale bandbreedte. Wanneer de ruimte bij een aandeel tussen steun en weerstand zo'n 8 - 10% bedraagt, dan kan een fonds interessant zijn om te traden. Traden wil zeggen: koop correcties richting de genoemde steun en verkoop weer zodra een fonds oploopt richting weerstand. Bij indices kan men traden binnen een bandbreedte die procentueel bezien wat smaller is. Let op: een "tradenadvies" kan worden geüpgrade naar "kopen" maar niet worden gedowngrade naar "verkopen". Wanneer een fonds niet meer geschikt wordt bevonden om te traden (bijvoorbeeld nadat de steun is gebroken), dan wordt het gedowngrade naar "mijden".

De volgende lange termijn adviezen worden op de site gebruikt:
1. Geschikt voor opname in portefeuille
2. Ongeschikt voor opname in portefeuille
3. Neutrale technische conditie volgens het B.O.B.-systeem .

Meer informatie of vragen?

Kijk op www.tostrams.nl/www.tostramsactive.nl in de rubrieken FAQ, Woordenlijst of Mededelingen, of stuur een e-mail naar info@tostrams.nl

DISCLAIMER RBS

ABN AMRO Bank N.V. en/of The Royal Bank of Scotland plc en/of hun dochtervennootschappen of groepsvennootschappen ("ABN AMRO" en/of "RBS") hebben geen enkele betrokkenheid bij, op welke manier dan ook, invloed op, zeggenschap over of inspraak in van de totstandkoming, vaststelling, organisatie, verstrekking, aanbieding en verspreiding door of namens TOSTRAMS Groep of een aan haar gelieerde onderneming, van internet of andere diensten en activiteiten, beleggings- of andere adviezen en aanbevelingen, promotie, aanbieding, koop en verkoop van beleggingsproducten, werving, selectie, abonnering van (potentiële) beleggers en anderen en informatie in welke vorm dan ook. ABN AMRO en RBS zijn niet verantwoordelijk voor de volledigheid, juistheid en geschiktheid voor welke doeleinden dan ook van de website TOSTRAMS Groep en aanvaarden geen enkele aansprakelijkheid in voor kosten, schade en claims ontstaan uit, of in verband met deze website, of andere diensten en activiteiten van TOSTRAMS Groep of een belegging in effecten beschreven op deze website. Een aanbieding of een uitnodiging tot het doen van een aanbieding, uitnodiging of aanbeveling tot het aangaan van een transactie in Turbo producten vindt uitsluitend plaats op basis van het basisprospectus en de toepasselijke definitieve voorwaarden die kosteloos verkrijgbaar zijn via www.markets.rbs.nl. De aanschaf van effecten brengt bepaalde risico's met zich mee, zoals marktrisico's, kredietrisico's en liquiditeitsrisico's. Beleggers dienen zich ervan te vergewissen dat zij de aard van al deze risico's begrijpen voordat zij een beleggingsbeslissing met betrekking tot de effecten nemen. Beleggers dienen zorgvuldig af te wegen of de effecten geschikt voor hen zijn gezien hun ervaring, doelstellingen, financiële positie en andere relevante omstandigheden. In geval van twijfel, dienen beleggers voorafgaand aan het maken van een beleggingsbeslissing professioneel advies in te winnen dat relevant en specifiek is voor de beoogde beleggingsbeslissing.De hier gepubliceerde informatie of kopieën daarvan is niet bedoeld voor de distributie of het gebruik door klanten of, enig persoon of enititeit in een jurisidictie of land waarin een dergelijke distributie of gebruik in strijd is met locale wet- en regelgeving en mag niet worden verzonden of meegebracht naar de Verenigde Staten van Amerika of worden verstrekt aan Amerikaanse ingezetenen. The Royal Bank of Scotland plc (RBS) treedt in sommige jurisdicties op als agent van ABN AMRO en ABN AMRO is een groepsvennootschap van The Royal Bank of Scotland Group plc.© The Royal Bank of Scotland plc. Alle rechten, behalve indien expliciet toegekend, worden voorbehouden. Reproductie in welke vorm ook van de hier gepubliceerde informatie is zonder voorafgaande schriftelijke toestemming verboden tenzij voor persoonlijk gebruik.

DISCLAIMER TOSTRAMS GROEP BV

Gegevens en informatie van de TOSTRAMS Groep zijn ontleend uit betrouwbaar te achten bronnen. TOSTRAMS.nl, Weekblad Technische Analyse Online, TOSTRAMS Active® en TOSTRAMS Turbo's en TOSTRAMS SMS Tips bevatten informatie en wenken die met de meeste zorgvuldigheid zijn samengesteld. Profit & Probability B.V. en de bij deze uitgaven betrokken redactie en medewerkers kunnen geen aansprakelijkheid aanvaarden voor de mogelijke gevolgen die zouden kunnen voortvloeien uit het gebruik van de in deze uitgave opgenomen informatie en wenken. Bij het schrijven van optieposities loopt u een risico dat groter kan zijn dan uw inleg. Bij risicovolle posities adviseren wij nadrukkelijk om contact op te nemen met uw beleggingsadviseur.

TOSTRAMS Turbo's en de TOSTRAMS SMS Tips; Beleggers dienen alvorens over te gaan tot een transactie de geschiktheid van het product in het licht van hun specifieke omstandigheden te overwegen. Daarnaast wordt beleggers aangeraden professioneel advies in te winnen over hun financiële, fiscale, juridische en overige omstandigheden voor ze tot beleggen overgaan. Het aanbieden, verkopen en verspreiden van de producten wordt beperkt door de wetgeving in bepaalde jurisdicties. Beleggers dienen zich zelf te informeren over en zich te houden aan dergelijke beperkingen. TOSTRAMS Turbo's en TOSTRAMS SMS Tips alsmede haar eigenaren en analisten handelen niet voor eigen rekening, hebben geen zakelijk belang in behandelde effecten en ontvangen ook geen vergoeding voor het behandelen van deze effecten. Het sluiten van een positie is geen advies om een contraire positie in te nemen.